

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгеим и Лышхъэ ипсауныгъэ Германием щегъэпытэ

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхаклушынэ Аслъан къалэу Фрайбург дэт сымэджджым джыри кыщелазэх.

Республикэм и Лышхъэ ипсауныгъэ игъэпытэн лъэклуатэ, мафэ къэс жы кьабзэ къещэ, тезэклухъэ. Нэмыц врачхэм ащ ипсауныгъэ изытет нахышлу зэрэхурэр хагъэунэфыкы.

Тхаклушынэ Аслъан афэраз ипсауныгъэ изытет ыгъэгумэ-кырэ пстэуми.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипресс-кыулыкъу

ИгъэкIотыгъэу зыфагъэхъазыры

Адыгэ Республикэр илъэс 20 зэрэхурэм ипэгъокIэу шIэгъэн фаехэм, мэфэкI Iофтхъабзэу зэхаштхэм ыкIи ащкIэ планэу шыIэр зыфэдэм зыцатегуылэгъэхэ зэхэсыгъоу мы мафэхэм Мыекъуапэ шыкIуагъэр зерищагъ АР-м и Лышхъэ ипшъэрылхэр зыгъэцкIэрэ Къумпыл Мурат. Ащ хэлэжъагъэх муниципальнэ образованиехэм, гъэцэкIэкIо ыкIи хэбзэгъэуцу органхэм япашхэр, федеральнэ ыкIи республикэ кыулыкъухэмрэ ведомствэхэмрэ ялыкIохэр. ЗэхашткIо комитетым хэтхэм пшъэрылх шъхьалэу зыфагъэу-цужыхэрэр къагъэнэфагъэх, ахэр зэшIохыгъэ зэрэхуштхэм атегушылагъэх.

— Республикэр загъэпсыгъэр илъэс 20 зэрэхурэм цыфхэм мэхъаншхо зэрэратырэр кыдэтлыгытэзэ, мэфэкIым изэхэшен дэгъу дэдэу зыфэдгъэхъазырын фак, — кылуагъ пэублэм Къумпыл Мурат. — Адыгеим шыпсэухэрэм, хьакIэу къекIолIэштхэм мы мафэр шIукIэ агу кынэжыным паша амалэу тилэр зэкIэ етхьылIэнышъ, мэфэкIыр дахэу, шэпхэ инхэм адиштэу редгъэкIокIыныр типшъэрылх шъхьал. АщкIэ министрствэхэм, комитетхэм, кыулыкъухэм яIофшIэн джыри нахэ агъэлъашынэу закыфэсэгъазэ. Джащ фэдэу унашъоу шыIэхэм адиштэу, социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалэхэу тшIыхэрэм ащыщхэр чъэпыогъум и 5-м ехуылIэу ттынхэм мэхъаншхо иIэу сэлгытэ, ар гъэцэкIагъэ зэрэхуштхэм тынаIэ тедгъэтын фак.

АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, Iэ-кIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкыгъэхэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр кызырэхигъэщыгъэмкIэ, планэу шыIэм кызырэдилгытэу, мэфэкI Iофтхъабзэ 66-рэ республикэм шызэхашт. Ахэм ащыщых шыгъачхэр, адыгэ кыуае ифестиваль, нэмыкIхэри. ХьакIэу къаIохэрэм апае фотоальбом кыдагъэкIышт.

АР-м культурэмкIэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый, АР-м

псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, псэупIэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хызмэтхэмкIэ иминистрэ игуадзэу Хьаткыо Рэмэзан, АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэ игуадзэу ХьапэкIэ Аслъан нэужым кыгушылагъэх, зыфэгъэзэгъэ лъэныкъохэмкIэ джырэ лъэхъаным ашIэрэм, шыкIагъэу шыIэхэм ахэр къащыуцугъэх. Республикэм и Мафэ ехуылIэу социальнэ псэолъэ 24-мэ яшIын аухынэу агъэнэфагъ, джырэ уахъгэм 7-р хьазыр, адрэхэри охътэ кIэкIым гъэцэкIагъэ хуштых. Адыгеим ихудожественнэ коллективхэм мэфэкIым фэгъэхыгъэ культурнэ Iофтхъабзэхэр зэхаштхэу рагъэжъагъ, Урысыем икбалэхэм, республикэм ичIыпIэ зэфшъхьафхэм концертхэр къащатых, цыфхэр агъэгущIох.

Адыгэ кыуае ифестиваль, театризованны кыгъэлъэгъонхэр, республикэм ыкIи Урысыем «яжъуагъохэр» зыхэлэжъэштхэ концертхэр, зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэр, нэмыкI Iофтхъабзэ гъэшIэгъоныбэ мэфэкIым ехуылIэу зэхаштхы. Ахэм апэIухьащт мылькымкIэ зи гумэкIыгъо зэрэщымыIэщтыр кылуагъ АР-м финансыхэмкIэ иминистрэу Долэ Долэтбий.

Пшъэрылхэу зыфагъэуцужыгъэхэр кыдыхлъытагъэу унэшъо гъэнэфагъэхэр кызырэгъуогъэхэм ашIыгъэх, мэфэкI Iофтхъабзэхэм яплан ипроект аштагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ия 20-рэ ИЛЪЭС ФЭГЪЭХЪЫГЪ

«Къэгъэгъэштахъэр» мэфэкI гъэшIэгъон

Я XIII-рэ шъолъыр фестивалэу «Къэгъэгъэштахъэр» мэкъуогъум и 19-м Мыекъуапэ зэрэщыкIуагъэм дунэе мэхъанэ ептынэуи щыт. МэфэкIым къош республикэхэм, Iэ-кIыб хэгъэгухэм къарыкIыгъэхэр щытлэгъугъэх.

ЗэхэщэкIо купым ипашэу, АР-м культурэмкIэ и Министрствэ иотдел ипашэу Шъхьэлэхъо Светланэ, АР-м лъэпкъ культурэмкIэ и Гупчэ иIофышIэхэм кызырэталауагъэу, «Къэгъэгъэштахъэр» Адыгеим ис лъэпкъхэм ашIогъэшIэгъон, зэрэхэлэжъэштхэм дэгIэх. Къэгъагъэхэм адэлэжъэрэ нэбгыри 145-мэ яIофшIагъэ зэнэкъокъум кыщыгъэлъэгъуагъ. СурэтышIхэм,

дышъэидыкIыным пылхэм яIэпIэсэныгъэ гъэшIэгъон дэд.

Шатлыкыо Айдэмыр Мамхыгъэ щэпсэу. ПхъэкIычхэр ежъежырэу ешIых, лъэпкъ шIэжыым мэхъанэу иIэм кытегушIэзэ, изэгъэпшэнхэм уагъэгъуазэ. Нэгъой Заур журналист сэнэхъатым нэмыкIэу, лъэпкъ музыкальнэ искусствэм хэшагъ.

«Къэгъэгъэштахъэм» ныбжьыкIабэ хэлэжъагъ, лъэпкъ шъуа-

шэхэр кыщыгъэлъэгъуагъэх. Районхэм, къалэхэм ялыкIохэр урамэу Краснооктябрьскэм кырыкIуагъэх. Хэтэгъуашэ ироль кызышIыгъэр АР-м и Лъэпкъ театрэ иактрисэу Мэрэтыкыо Людмил. Дунаир мамырэу шытынэу, сыдигъуи дэхэнэу, лэжыгъэ бэгъуагъэ цыфмэ къахыжынынэу, шыIэклэшIу яIэнэу Хэтэгъуашэ зэхэхэм хэлэжъэхэрэм афиIуагъ.

ЗыгъэпсэфыпIэ паркым икIэй лъапсэ концерт къэтыпIэу кыщызыIуахыгъэм кIэлэщIыкIу ансамблэхэр кыщышIуагъэх. ЗэкIэми анахыкIэу Къулэ Альберт цыкIу ордэ кылуагъ. Дзыбэ Мыхъамэт, Еутых Вячеслав, Лыбзыу Аслъан, нэмыкI артистхэу тигъэтрадэ шашIэхэрэм мэфэкI концерт хэжыгъэм лъэпкъ ордэхэр, тимэкъамэхэр шагъэжынынчыгъэх. МэфэкI фейерверккIэ пчыхъэзэхэхэр аухыгъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Сурэтыр зэхэхэм кыщытырахыгъ.

Футболым изегъэушъомбгъун тегушчылаагъэх

Республикэм футболмкIэ тапкIэ хэхъоныгъэу ышIын ылъэкIыштхэм афэгъэхьыгъагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышгъхэ ипшъэрылхэр зыгъэцкIэрэ Къумпыл Мурат клубэу «Зэкъошныгъэм» икомандэрэ итренерхэмрэ зэ-лукIэгъоу мы мафэхэм адырилагъэр. АР-м икъэралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ стадионим» иеджэпIэ-гъэсэпIэ базэ щыкIогъэ шъхэ-ихыгъэ зэдэгущыIэгъум хэлэ-жыагъэх АР-м и Парламент и Тхьаматэ игуадзэу Iэшэ Мухьамэд, муниципальнэ образованийхэу «Къалэу Мыекъуапэрэ» «Мыекъопэ районимрэ» яадминистрацийхэм япашэхэу Михаил Черниченкэмрэ Евгений Ковалевымрэ, АР-м физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитет ипашэу Хьасанэкъо Мурат, нэмыкIхэри.

ЫпшъэкIэ зигугъу къэт-шыгъэ базэр 1994-рэ ильэ-сым «Зэкъошныгъэм» раты-жыыгъагъ. Ау игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжыынхэр ащ зыра-шылаагъэр блэкIыгъэ ильэ-сыр ары нылэп. АР-м и ЛIы-шгъхэу ТхьакIушынэ Аслъан унашъоу ышIыгъэм диштэу, ащ пэлухъашт ахыщэр респу-б-

ликэ бюджетым кыяхахыгъ. ИлъэситIум кыкIоцI сомэ миллион I1 фэдиз агъэфедагъ, аужырэ шапхэхэм адиштэрэ унэу тIоу зэтетым хьакIэщыр, шхалIэр хэтхэу агъэпсыгъ, ящыкIэгъэ техникэр ыкIи спорт Iэмэ-псымэхэр арагъэ-гъотыгъэх. Джащ фэдэу фут-бол ешIапIэр зэтырагъэпсы-хьагъ, ащ алыргэгъукIэ тыра-бзагъ.

КомплексыкIэр зыфэдэм ежъ ышъхэхэКIэ Къумпыл Мурат зыщигъэгъозагъ, ылъэ-гъугъэм зэригъэрэзагъэр кы-хигъэщыгъ. «Зэкъошныгъэм» щешIэрэ кIэлэ ныбжьыкIэхэм ешIэкIэ дахэ кыагъэлыгъонэу, кыафэгумэкIырэ цыфхэр агъэгущIонхэу кыафэлъауагъ.

РеспубликэмкIэ футболым хэхъоныгъэхэр ышIынхэмкIэ амалэу щылэхэм, ащкIэ пшъэ-рылгъ шъхьалэу зыфагъэуц-жыыхэрэм къэзэрэуэгъонгъэ-хэр нэужым тегущылаагъэх. Охътэ кIэкIым кыкIоцI Адыгеим футбол цыкIум иешIапIэ 54-рэ (джыри ащ 14 кыыхэхъошт) зэрэцагъэп-сыгъэр, муниципальнэ обра-зованийхэм стадионыкIэхэр зэрэцашIыхэрэр, республикэ стадионим изетегъэпсыхьан иапэрэ уцугъо зэраухырэм мэ-

хьанэшхо зэряIэр зэкIэми зэ-даштагъ. КыткIэхьухьэрэ лIэужхэр наркотикхэм, ар-кыым, щыIэныгъэм инэмыкI лъэныкыо дэйхэм ахэшагъэ-хэ мыхъунхэмкIэ ащ фэдэ лъэбэкIухэм амалышIухэр кыызэратырэ кыауагъ.

Командэу «Зэкъошны-гъэм» Iэпылэгъу кыфэхьухэу АР-м и ЛIышгъхэ, АР-м и Правительствэ, нэмыкIхэми зэрафэрэзэхэр кыауагъ клубым ипашэу Нэтхьо Адам, тренер шъхьалэу Кобл Анзор, къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ республикэ стади-оним» идиректорэу Шъхэ-бэ Саид. Ащ дакIоу тирес-публикэ Урысыем кышызы-гъэлъэгъорэ футболистхэм яешIапIэ зэрагъэлъэщыгъыр, гъэхьагъэу яIэхэм ахагъэхьо-ным зэрэпылгышIтхэр кыа-уагъ.

Ащ фэдэ пшъэрылгъ коман-дэм ипашэхэм ыкIи спортко-митетым афигъэуцугъ Къум-пыл Мурат. Джащ фэдэу сэ-наушыгъэ зыхэлэ футболист-хэр кыыхгъэщыгъэнхэм ыкIи ахэм Iоф адэшIэгъэным анаIэ тырагъэтынэу кыафигъэпы-тагъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Юашъхьэр ахъункIагъ

Шэуджэн районим ит къутырэу Чернышевым пэмы-чыжъэу щыт Юашъхьэу ильэс мини 5 фэдиз зыныб-жыыр ахъункIагъэу мэкьюогум и 19-м агъэунэфыгъ. Юашъхьэм цыфхэр зэреджэхэрэр «Табор», ар ижы-рэ Мыекъопэ культурэм хэхъэ ыкIи археологием иса-угъэтэу алытэ.

Культурнэ кIэнхэм яобъект-хэм якъэухъумэнкIэ ыкIи ягъэ-зекIонкIэ ГъэlorышIапIэм ипа-щэу ЦыпIынэ Рустем кыызэ-риуагъэмкIэ, а чыпIэр тизрэ ыпкIэ ильэс мини 3-кIэ узэ-кIэлэбэжымэ щыIэгъэ культурэм щыщ, ар ытIынэу зымы фиты-ныгъэ ратыгъэу щытэп. Къэбар гомылур къутырым шыпсэухэ-рэм кызаралом, специалистхэр а чыпIэм кIуагъэх.

Осэшхо зилэ пкыгъохэм

алыхьухэу аIозэ, къэралыгъо геодезическэ системэм итамы-гы «ТIаKлохэм» тыратхыгъ, мыжыо-етIэ зэхэлъым куоу етIа-гъэх.

Джырэ уахътэ а хьугъэ-шIа-гъэр зэрэцахафырэр, ащкIэ уго-ловнэ Iоф кыызэлухыгъэным фэгъэзэгъэ кыулыкIухэм ищы-кIэгъэ тхылыхэр зэраугъоихэ-рэр ГъэlorышIапIэм ипашэу кыиуагъ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

ПшъэдэкIыжъ арагъэхьышт

Автомобильхэм скоростэу алыгъыр, гъогурыкIоним иша-пхэхэр зыукохэрэр зыгъэ-унэфырэ видеопкыгъохэу Адыгэ Республикэм игъогу-хэм атетхэм ащыщхэр гъого-гуитIо агъэфыкыуагъэх. Зыр Мыекъуапэ идэкIыгъо, стани-цуу Ханскэм дэжъ, ятIонэрэр автомобиль гъогоу «Бжъэды-гъухьабл — Адыгэкъал» зыфи-Iорэм Теуцожь районимкIэ селоу Краснэм дэжъ щытх.

Мэкьюогум и 17-м ДПС-м икыулыкIушIэхэм станицэу Ханскэм дэжъ щыт видеопкы-гъом Iоф зэримышIэрэр агъэу-нэфыгъ. ПравэухъумэкIо орган-хэм ялIыкIохэу а чыпIэм къэ-кIуагъэхэм, радары зэрэтемы-тыжым гу лъатагъ. Такыкь заулэ тешIагъэу «Москвичэу» кыагъэуцугъэм приборыр ильэу кычIагъэщыгъ. Водителымрэ ащ дисыгъэмрэ кыызэраIуа-

гъэмкIэ, ар гъучIыжъэу «къа-шIошIи», аштэнэу рахъухьагъ. Джырэ лъэхъаным уплъэкIун-хэр маклох.

Мэкьюогум и 14-м селоу Краснэм дэжъ шагъэуцугъэ ащ фэдэ радары амыгъэунэфы-гъэ бзэджашIэхэм зэцагъэ-кыуагъ. Мэкьюогум и 18-м правэухъумэкIо органхэм зэха-щэгъэ оперативнэ-лIыхьон Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ бзэ-джэшIагъэр псынIкIэу зэхафын алъэкIыгъ. Зэрагъэунэфыгъэм-кIэ, мыжыохэр ыкIи бэщхэр кызыфагъэфедзэ, къуаджуу Аскъэлае щыщ кIэлэ ныб-жьыкIэхэм приборыр агъэфы-кыуагъ. Къаубытыгъэхэм ащыщ зы нэбгырэм гъогурыкIоним ишапхэхэр зэриукъуагъэхэм кыыхэкIыкIэ водител удосто-верениер Iахыгъагъ. Джы кIа-лэхэм пшъэдэкIыжъ арагъэ-хьышт.

Уголовнэ IофитIу кыызэлIуахыгъ

Агъэфедэн зыфимытхэ мылькым ылъэныкыокIэ ыкIи судым унашъоу ышIыгъэр зэрамыгъэцэкIагъэм епхыгъэу суд приставхэм я Федеральнэ кыулыкIу и ГъэlorышIапIэу Адыгэ Республикэм щылэм иIофышIэ-хэм уголовнэ IофитIу кыызэлIуахыгъ. Ахэр зыфэгъэ-хьыгъэхэр ООО-у «Роспищеком» зыфилорэр ары.

2011-рэ ильэсым жьоныгъуа-кIэм и 20-м мы организациеу чIыфэ зытелымрэ ООО-у «Са-тыушI унэу «Черноморскэмрэ» зэрэзэшIужыгъэхэм фэгъэхьы-гъэ унашъо Краснодар краим и Арбитражнэ суд ышIыгъ. Ащ кыдыхэлъытагъэу, чIыфэ зыте-лым сомэ мин 797-рэ ытыжын фэягъэ, ау ар ыгъэцэкIагъэп.

ООО-у «Роспищекомым» иахъщэу «Майкопбанкым» исчет илIыгъэмрэ сомэ мини 175-рэ зыосэ автотранспортилIымрэ ыгъэфедэнхэ фимытэу суд при-ставым унашъо ышIыгъ. Ар гъэ-цэкIагъэ зэрэхьурэмкIэ пшъэдэ-кIыжъ зыхьынэу агъэнэфэгъагъэр чIыфэ зытелэ организацием иге-неральнэ директор ары.

Ау судым ыкIи суд приста-в

хэм унашъоу ашIыгъэхэр ащ кырымидзэхэу, автомобильхэр зэрэфаеу ыгъэзекIуагъэх, ахэр зыдэщылэхэри арилон ыдагъэп. АщкIэ УФ-м изаконодательствэ ыукуагъэу алытагъ, уголовнэ Iоф кыфызэлIуахыгъ.

Тхьамафэ тешIагъэу, мы Iо-фым епхыгъэу судым унашъоу ышIыгъэр зэримыгъэцэкIэрэм фэшI, директорым ылъэныкыо-кIэ ятIонэрэ уголовнэ Iофыр кыызэлIуахыгъ. «Майкопбанкым» исчет илIыгъэ ахъщэу сомэ миллионим кхэхьурэр ыгъэфе-дэнэу фитыныгъэ имылагъэми, ащ щыщэу сомэ мин 34-р ежъ зы-фаем пэлуигъэхьагъэу агъэунэ-фыгъ.

Уголовнэ IофитIум япхыгъэу джыдэдэм зэхэфынхэр маклох.

Адыгэ лъэпкъ театрэм иактерэу Хьакъуй Андзаур ятэу Рэ-мэзан дунаир зэрихьожыгъэр гухэкIышхо ащыхъоу театрэм иIофышIэхэр фэтхьаусыхэх.

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъом
уахътэр паркым щызыгъаKло-
хэрэм япчъагъэ хэхъо.

Мыекъопэ къэлэ паркыр икIэ-
рыкIэу зэрэзэтырагъэпсыхьа-
жыыгъэм гухахъо хъогъуатэ.
ТысыпIэхэр, лъэсгъогухэр кIэ-
ракIэх. Цыфхэр анахъэу зэкIо-
лIэрэ чIыпIэхэм ащыщ фон-
таныр. Ащ сыхъат теплъэ иIэу,
гъэшIэгъонэу гъэпсыгъэ. КъекIо-
кIырэ цэрэхъыри цыф кIуа-
пIэу щыт.

Тезыхыгъэр Iэшъынэ Аслъан.

ПАРЛАМЕНТ ЕДЭИУНХЭР

Тигъзет кызырэхуытыгъагъу, блэкыгъэ бэрэскэ-жыем, мэкьюгум и 15-м, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм туризмэмкIэ, спортымкIэ, экологиэмкIэ ыкIи чIыопсыр гъэфедэгъэнымкIэ и Комитет кIэщакIо зыфэхуыгъэ парламент едэIунхэр Мыекьопэ щыкIуагъэх. А Iофтхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м и Лышхъэ ипшъэрлэхэр зыгъэцкIэрэ КъумпIыл Мурат, Парламентым и Тхьаматэу Федор Федорко, ащ игуадзэу Iащэ Мухьамэд, федеральнэ инспектор шхъалэу Адыгеим щылэ Лылуужу Адам, зыцIэ къетIогъэ комитетым итхьаматэу Брыцу Рэмэзан, депутатхэр, республикэм ипарламент ыкIи правительствэ комитетхэу мээ хъызмэтым, тыкъэзыуцухъэрэ чIыопсыр къэухъумэгъэным, чIыопсыр гъэфедэгъэным, туризмэм афэгъэзагъэхэр, Кавказ биосфернэ заповедникым, Роспотребнадзорым ыкIи МЧС-м ягъэлорышIапIэхэу Адыгеим щылэхэм япащэхэр, турпредприятиехэу тиреспубликэ Iоф щызышIэхэрэм ялыкIохэр.

Брыцу Рэмэзан парламент едэIунхэр пэублэ гушыIэкIэ кызырэхуыгъэх ыкIи темэу агъэ-нэфагъэр Iофтхьабзэм кыра-гъэблэгъагъэхэм агу кыгъэкIы-жыгъэ. Ащ ыуж къэзэрэугъо-игъэхэм шIуфэс къарихыгъэ ыкIи апашхъэ кышчыгушыIагъ КъумпIыл Мурат. Адыгеим туристическэ IуачIэу иIэхэр икIу фэдизу гъэфедэгъэным ыкIи от-раслэм ехьылIэгъэ кыныгъохэу кыкIокIыхэрэр дэгъэзыжы-гъэным афэгъэжыгъэ темэмкIэ парламент едэIунхэр зэрэзэх-ащэгъэхэр а отраслэм республи-кэм икIэралыгъо хэбз органхэм мэхъанэшхо зэрэратырым икIэ-гъэлэгъуакIэу зерильтыгъэрэр хигъэунэфыкIыгъэ.

— Адыгэ Республикэм исо-циальнэ-экономикэ хэбхоньгъэ-хэм ястратегиехэу 2025-рэ илээ-сым лъыIэсыхэрэм, — кылуагъ КъумпIыл Мурат, — Адыгеим ыцIэ дахэкIэ гъэлугъэным иама-лышIоу туризмэр зэрэщыгъым имызакъоу, республикэ бюджет-ым икIэкIуапIэхэм ялэныкIо шхъалэу гъэпсыгъэн фаеу егъ-нафэ. Ащ ишыхъат республикэм итуризмэ хэбхоньгъэшхохэр егъэшIыгъэнымкIэ зэкIэми анахь гугъэпIэ инхэр зэрэпхы-хэр Мыекьопэ районым инфра-структурэр щыгъэпсыгъэным аужырэ илээсилIым кыкIокI сомэ миллиардым еху зэрэха-гъэхьагъэр. Гъогухэр агъэпсы-гъэх, электричествэр зыщIагъэ чIыпIэхэм аращIагъ, газыр, псыр поселкэу Каменноост-скэм лъагъэлэсыгъэх, нэмыкI Iофыгъохэр зэшIуахыгъэх. ТапэкIи инфраструктурэм изте-гъэпсыхъан инвестициешхохэр ищыкIагъэх ыкIи мылIкIоу от-раслэм хахъэрэм ифэшIошэ шIуа-гъэ кыгъэзтыгъэн фае. ГъэрэкIо Адыгеим зыщэгъэпсыгъэным нэ-гырэ мин 215-рэ кэкIогъагъ, ащ ишIуагъэкIэ турпредприятиехэм бюджетым илэгъэпIэ зэфэш-хьафхэм хэбзIахъэу сомэ мил-лион 25-м еху ахагъэхьагъ.

Джащ фэдэу республикэм и Лышхъэ ипшъэрлэхэр зы-гъэцкIэрэ КъумпIыл Мурат пар-ламент едэIунхэм ахэлэжыагъэ-хэм агу кыгъэкIыжыгъэ туриз-мэм епхыгъэ IуачIэхэу Адыге-им иIэхэр икIу фэдизу гъэфед-агъэхэу а пчъагъэхэм кыагъэ-лъагъо пIон зэрэмылэкIыштыр ыкIи тапэкIэ шIэгъэн фаехэм кы-ащыуцугъ. Ахэм зыкIэ ащыц Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ягунапкъэхэр зэхъушхъафы-кIыгъэным епхыгъэ IофшIэхэр зэшIохыгъэным, Адыгеим ичIы-гухэу Кавказ биосфернэ заповед-никым игъунапкъэ кыхиубыгъэ-хэрэр туризмэм хэбхоньгъэхэр егъэшIыгъэным фэгъэлоры-шIэгъэнымкIэ а организацием ипащэхэм адырIа зэгурыоны-

гъэм тетэу бгъуитIум яфедэ ате-гъэпсыкIыгъэу Iоф ягъэшIэгъэн зэрэфаер.

Агъэунэфыгъэ темэм илэныкIо зэфэшхьафхэм атегъэпсыкIы-гъэу парламент едэIунхэм ахэ-лэжыагъэхэр докладищ едэIу-гъэх. Парламентым икомитет ит-хьаматэу Брыцу Рэмэзан Адыге-им итуризмэ хэбхоньгъэхэр егъэшIыгъэнымкIэ кыныгъоу щылэхэм кыагъэуцугъ, Адыгэ Республикэм туризмэмкIэ ыкIи курортхэмкIэ и Комитет итхьа-матэу Владимир Петровыр туриз-мэм хэбхоньгъэхэр егъэшIы-гъэным илэныкIо шхъалэхэм, гугъапIэхэм ыкIи кыныгъохэм кыащыуцугъ, чIыопсым икIэ-кIуапIэхэмкIэ ыкIи тыкъэзыу-хъэрэ дунаир къэухъумэгъэ-нымкIэ ГъэлорышIапIэм ипащэу Сергей Колесниковым парламент едэIунхэм ахэлэжыагъэхэм кыафIотагъ туризмэ отраслэм хэбхоньгъэхэр егъэшIыгъэным ехьылIэгъэ IофшIэхэр лъагъэ-кIуатэхэу ыкIи республикэм изыгъэпсыгъэпIэ чIыпIэхэр шIуагъэ кыагъэ агъэфедэхэу кыныгъоу кыкIокIыхэрэр ыкIи ахэм ядэгъэзыжынкIэ зэры-гъозэнхэ фэе шапхъэхэр.

Брыцу Рэмэзан идоклад хэл-лэгъонхэ плэкIыштыгъэ аужы-рэ илээсхэм туризмэм епхыгъэ IофшIэныбэу Адыгеим щызэ-шIуахыгъэхэри, щыкIагъэу щы-Iэхэри, кыныгъоу кыкIокIыхэрэри. Апэ ар кыащыуцугъ Адыгеим туризмэ IуачIэу, зы-зыгъэпсыгъыштыгъэхэу кыагъэхэрэм арагъэлэгъэнымхэ алэкIышты-чIыпIэ дэхабэу иIэхэм, аужырэ илээс зэкIэлыкIохэм отраслэм хэбхоньгъэхэр егъэшIыгъэным инвестициеу халхъагъэхэм

ыкIи ахэм яшIуагъэкIэ инфра-структурэм хэбхоньгъэу фэху-гъэхэм, зызыгъэпсыгъыштыгъэхэр кызышчыуцунхэ алэкIышты-чIыпIэхэу агъэпсыгъэхэм хэшIы-кIэу зэрэхъуагъэм, нэмыкIхэм. Ащ кызырIуагъэмкIэ, санатор-нэ-курортнэ комплексым иинф-раструктурэ хэбхоньгъэхэр егъэшIыгъэнымхэм 2007—2010-рэ илээсхэм бюджет мылIкIоу сомэ миллиардрэ миллион 60-рэ ыкIи унэе инвестициехэу сомэ миллион 680-рэ хагъэхьагъ. Зы-зыгъэпсыгъэнымхэу кыагъэхэрэр зы-рагъэблэгъэнхэ алэкIышты-чIыпIэхэу лъэпкэ зэфэшхьафы-бэ, шапIэхэр, нэмыкI фэл-о-фашIэхэр зыщафагъэцакIэхэрэр Мыекьопэ районым кыащызэ-Iуахыгъэх. А зэпстэумэ яхы-лэгъэу Рэмэзан кызышчыу-гъэхэр кыкIэлотыкIыжыгъуаех. ХэгъэунэфыкIыгъэмэ хушты-мыушгъэфэу ыкIи шхъаи-хыгъэу зымыгъэрэрэрэ лэны-кIохэм кыагъэуцугъэр.

ГъунагъушIу зэфэшхьафы-хэр Краснодар краим дытиIэхэу тэлэ нахь мылIэми, нэкIокIо-ныгъэм ыпкэ кыкIэу гум ымыштэрэ зекIуакIэхэр зезы-хъэхэрэр, къэбар нэпIэхэр зы-хыхэрэр зэрэщыIэхэр бушгъэ-фыгъэп. Джащ фэдэу Кавказ биосфернэ заповедникым Ады-геим ичIыгу щыцэу ыгъэфедэ-рэр тиреспубликэ зэрэфмыла-жъэрэр хигъэунэфыкIыгъэ, Ады-геимрэ Краснодар краимрэ ягу-напкъэхэр тэрэу зэрэзэхэмы-ушхъафыкIыгъэхэм иягъэу кыагъэхэр кыагъэуцугъ. Ту-ризмэм хэшIыкIэу хэбхоньгъэ егъэшIыгъэным кызытэзыIэжэрэ лэныкIохэри кыгъэунэфыгъэх. Рэмэзан кызырIуагъэмкIэ,

ахэм ащышчы туристхэр купэу зэхэтхэу зэрэзекIохэрэр учет шIыгъэным ишIыкIэшIухэр зэрэщымылэхэм кыахэкIэу, ту-ризмэм мылIкIоу кыащалэжы-рэр тэрэу бгъэунэфыгъэ зэрэ-мылэкIыштыр ыкIи бюджетым илэгъэпIэ пстэуми хэбзIахъэу аIуагъэхэр кызырэщыкIэхэр. Инвестициехэр зыхалхъанхэ алэкIышты лэныкIохэр икIоу туризмэм епхыгъэ бэдзэршIы-пIэм кыащыгъэлэгъуагъэхэп. Джащ фэдэу ячIыпIэ зыгъэ-псыгъыпIэхэм хэбхоньгъэхэр арагъэшIынымхэм пае муниципаль-нэ образованиехэм икIоу мылIкIоу зэрагъэуцугъэжырэп. Туристиче-скэ отраслэм иIофшIэн сезон нэшанэ зэрэхэлтым ыпкэ кы-кIэу, шIуагъэу кытын ылэкIы-штым кыащэкIэ. Турпредприя-тиехэм акIуачIэ изэу мээ зэулэ Iоф ашIэш, адрэ пIалгъэм зи амышIэу щэсых пIоми хушты.

А зэпстэум кыапкырыкIызэ, республикэм итуристическэ от-раслэ епхыгъэ уплэкIунхэу ашIыгъэхэм атегъэпсыкIыгъэу тапэкIэ зэшIохыгъэн фаеу агъэ-нэфагъэхэми икIэхым Брыцу Рэмэзан кыащыуцугъ.

Нэужым туризмэм хэбхоньгъэ егъэшIыгъэным епхыгъэ Iофы-гъохэу аужырэ илээсхэм зэ-шIуахыгъэхэм, тапэкIэ гухэлэу ялэхэм, кыныгъохэу кыкIокIыхэрэм, ахэр дэгъэзыжы-гъэнымхэм пае ашIэхэрэм кыащы-уцугъ туризмэмрэ курортхэм-рэкIэ республикэ Комитетым ит-хьаматэу Владимир Петровыр.

Туризмэм епхыгъэ зыгъэ-псыгъыпIэ чIыпIэхэу Адыгеим иIэхэр шIуагъэ кыагъэу гъэфедэ-гъэнымхэм иIофыгъохэр зэрэхъэ-зэ, чIыопсыр къэухъумэгъэным

ехьылIэгъэ шапхъэхэр хэти зы-щыгъэушшэхэ зэрэмыхъуштыр парламент едэIунхэм ахэлэжыа-гъэхэм джыри зэ агу кыгъэ-кIыжыгъэ чIыопсым икIэкIуа-пIэхэмкIэ ыкIи тыкъэзыуцухъэ-рэ дунаир къэухъумэгъэнымкIэ республикэ ГъэлорышIапIэм ипащэу Сергей Колесниковым.

ЫпшъэкIэ зыцIэ кыщетIогъэ IэнэтIэзэхъэхэм парламент едэIунхэм яхьылIэгъэ докладэу кыащыгъэхэм ятегушыIэн зыфе-жъэхэм, апэу гушыIэр ратыгъ Кавказ биосфернэ заповедникым идиректорэу Сергей Шевелевым. Слайдхэр ыгъэфедэхэу, зыпщэ кыащыгъэу учреждением пшъэ-рылгъэу ыгъэцакIэхэрэм ыкIи иIофшIэн зэрэзэхъэгъэ шIы-кIэм ар кыагъэуцугъ. Брыцу Рэмэзан идоклад критикэм ар зыщыкIыгъэкIыгъэ лэныкIохэм кыащыуцугъ. Ау зэрэщыгъэ-унэфыкIыгъэмкIэ, хэбз шапхъэ-хэм арыгъуазэхэу яIофшIэн зэ-хащэ нахь, ежъхэм кыагъушчы-сыгъэ шIыкIэ горэхэр агъэфедэ-хэу, хэбзэнчъэу мылIкIоу кыэлэ-жыгъэнымхэм иIофыгъохэр зэра-хъэхэу пIон плэкIыштыгъэ.

Мыш дэжым Адыгеим и Лышхъэ ипшъэрлэхэр зы-гъэцкIэрэ КъумпIыл Мурат джыри зэ Сергей Шевелевым ыгу кыгъэкIыжыгъэ зэгуры-ионыгъэ хэлэу Iуагъэ зэрэзэ-дашIыгъагъэм кыагъэзэ-жынышгъэ, Адыгеим ичIыгу щыц гектар мин 18-у Кавказ биосфернэ заповедникым ылыгъыр бгъуитIум яфедэ фэ-гъэлэжыгъэ зэрэфаер. Сергей Шевелеври ащ фэдэ зэгуры-ионыгъэ екIоллакIэм кыэзэщыгъэ.

Агъэунэфыгъэ темэм ехьылIа-гъэу парламент едэIунхэм ахэ-лэжыагъэхэм ащышхэри нэужым кыагъушчыгъэх, еплыкIэу зыдаIыгъэхэр, кыныгъоу кы-кIокIыхэрэр ыкIи ахэр дэгъэзы-жыгъэнымхэм пае шIэгъэн фаеу алтыгъэхэр кыагъэуцугъ.

ИкIэхым парламент едэ-Iунхэм яхьылIэгъэ Рекомендаци-ехэр аштагъэх. Ахэм агъэнафэх Къэралыгъо Советым — Хасэм, АР-м иминистрэхэм я Кабинет, туризмэмкIэ ыкIи курортхэмкIэ республикэ Комитетым, муниципальнэ образованиеу «Мыекьопэ районым» иадминистрацие, нэмыкI муниципальнэ образова-ниехэм, туристическэ IофшIэным исуъектхэм, къэбарзэхэу амал-хэм республикэм итуризмэ от-раслэ хэбхоньгъэхэр егъэшIы-гъэнымкIэ зэшIуахыгъэ фэе лэ-ныкIохэр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Хэгъэгугу ззошхор кызызежъагъэр ильэс 70-рэ зэрэхъурэм ехьыллагъ

Рейхстагыр зыштагъэхэм ахэтыгъ

2011-рэ ильэсым, жъоныгуакулэм и 14-м кыдэкълыгъэ гъээтэу «Советская Россия» зыфилорэм ия 3—4-рэ нэклубгъохэм къарыхъагъ «Хэта апэу быракъыр пызылъагъэр?» ыцлэу статья. Ащ иавторыр Советскэ Союзым и Лыхъужъэу С. Неустроевыр ары. Кызытегушылэрэр 1945-рэ ильэсым Германием икьэлэ шъхьалэу Берлин ирейхстаг Теклоныгъэм и Быракъ апэу цызыгъэлагъэр ары. Заор зауыхыгъэм кышыкълэдзагъэу фронтовикхэм ямызакъоу, нэмыкълхэри а хъугъэ-шлагъэм рэгушылэх.

«С. Неустроевыр шхончэо батальоным ипэцагъ, чэщ-мэфищым мычъыегъэ лъыр шъхьаукъуи хэчъыегъэ кьодыеу мэлъылфэгъум и 30-м, 1945-рэ ильэсым штабым ипашэу Н. Гусевым кыгъэушыгъ нэфылъэ кызыкълычыгъэ кьодыеу. Нэф кызызшъым зэрытыгъэхэ площадэу зэхэуыны-хъагъэм ыпашъхэ унэ шхон-тлэ лъэгъшхо цэ зэтэтэу, унашъхэр хъураеу, башнэ гори тетэу кьэлъэгъуагъ. Н. Гусевым «енэгугагъо мы унэшхор рейхстагыр арыклэ» кызыелом, зэклэми ашъхэ кьалэтыгъ. Ау мы унэм ыкълб метрэ шьитлэу фэдизклэ пэчыжъэу рейхстагыр шытыгъ. Ар бэу зэтетыгъ ыкъл Иугъошхо кьуиуштыгъэ. Джащ екълунхэу командэ кьатыгъ...» Сыкызытегушылэрэ статья кышчилорэр зэклэ кьэстхыжъынэу пшъэрылэ зыфэзгъэуцужырэп.

Абзац горэ мырэуштыгъ кырегъажъэ: «Батальон готовился к атаке. Орудия капитана Винокурова, старшего лейтенанта Челемета Тхагансо и орудийные расчеты дивизиона майора Тесленко были поставлены в проломах дома Гитлера на прямую наводку...»

Кызыгурыуагъ адыгэ лъэ-кьуацлэр зэрэтхыгъэм зэрэху-кьуагъэхэр. Ау Чэлэмэтыр адыгэцлэ шъыпкъ. Мыдырэр Тхьагъэпсэун фэе суй, «Шпэж тхылъымы» «Победители» зыцлэ тхылъымы сахэлъыхъу-хъагъэти, Тхьагъэпсэу Чэлэмэт кьарызгъотагъ. Къэзыгъээз-жыгъэ фронтовикмэ ащышэу «Победителям» ия 3-рэ том итхагъ. Ар псаоу шылэмэ

зэзгъэшлэн гухэлэ сйлэу ветеранхэм я Теуцожь район совет итхьаматэу Нэмытлэкьо Юрэ телефонклэ сьдэгугушылагъэти, ильэс заулэ хъугъэу зэрэщы-мылэжыыр кьыуагъ, машинэ зэутэкълым зэрэхэклэдагъэри кыыхыгъэхъожыгъ. Инэу сыгу кьеуагъ ауштэу зэрэхъугъэр. Мош фэдэ зэо мэхъаджэм псаоу кыыхэкълыжыи ядэжъ кызыз-кълэжым, хэта зышлагъэр ауштэу хъуштгэм? «Емынэм кьелы-жыи, тэлаум ыхъыжыгъ» зы-фалорэ адыгэ гушылэжыыр угу кыгъэкълэу, тхьамыкълэгъошхоу ар кьэхуулагъ.

Хэта а Чэлэмэтэу Берлин ирейхстаг зыштагъэхэм ащы-шэу С. Неустроевым ибатальон хэтыгъэр?

«Победители» зыцлэ тхылэ Иужьым зэритымклэ, Тхьагъэпсэу Чэлэмэт 1918-рэ ильэсым Теуцожь районымклэ кьуаджэу Шэбэнэхъаблэ кышыцхъугъ. Дзэ кьулыкъум ашагъ 1937-рэ ильэсым, шышъхьэлум и 15-м Теуцожь райвоенкоматым иунашъоклэ. Ащ кыкълэбэкълх шлуцлэклэ кыыхэщэу «1939 — 1940-рэ ильэсхэм советскэ-фин заом хэлэжыагъ ыкъл «Берлин штурмклэ зыштагъэхэм ащыш» елошъ.

Ильэс 37-клэ узэклэбэжъмэ Н. Гьонэжыкълэом истатьяу район гъээтэу «Знамя коммунизма» зыфилорэм кыыхъэгъагъэр лыхъужьым кытегу-шылэ. «... Адыгэ дзэклэбэжъ Къохъэплэ Украинэр шъхьафит шъыжыгъэным хэлэжыагъ, белофинхэм язэуагъ. Старшэ лейтенантэу Тхьагъэпсэур Те-мыр-Къохъэплэ фронтым Иу-тыгъ. Зэп, тлоп ар аджалым

кызызрелыжыгъэр. Заом иаужырэ ильэситлум я 2-рэ Прибалтийскэ ыкъл я 2-рэ Белорусскэ фронтхэм ядзэхэм ахэтыгъ. Апэу батареом ивзвод ипашэ игуадзэу ригъэ-жыагъ, етланэ дивизионым ипэ-цагъ».

Омскэ зенитнэ-артиллерийскэ училищыр кьэзыухыгъэ адыгэ клалэр 1941 — 1945-рэ ильэсхэм шылэгъэ зэо пхьашэхэм ахэлэжыагъ. Тидзэхэу мэлъылфэгъум и 28-м Берлин дэхъагъэхэм ахэтыгъ. Зэклэми аналэ зытетыгъэр Берлин ирейхстаг екълунхэр арыгъэ. Полкым ипашэ иунашэо тетэу Ч. Тхьагъэпсэум идивизионрэ шхончэо батальонэу С. Неустроевыр зипашэмрэ рейхстагыр аштэн фэагъэ.

Рейхстагыр Иугъо-гъоз Иужьым ерагъэу кыыхэщы, гьонэ цыкълухэм пый шхончаохэр кьарэуцых. Арэуштэу зэхьум, Тхьагъэпсэум идивизион итоп-хэмклэ а гьонэ цыкълухэр акьутагъэх. Рейхстагым исэмэгуб-гьуклэ кьуиуцлэр пулемет точкэхэр зэхэгъэтэкьогъэнхэ фэе. Такыкь заулэ нахъ темьшлагъэу типулеметчик нэбгыритлэу — Хабибуллинымрэ Берднико-вымрэ а пулемет набгъохэр хьалчэрэм клэгъэкълыгъэх. Лъэ-ныкълэ пстэумклэ зи плъэгъур-рэп, Иугъо кореным кварталыр зэлъыкълугъ. Мыдыкълэ тиартиллеристхэмрэ пулеметчикхэмрэ фэлэпэласэхэу машлор пым радзыгъ, этаж пэпчэ дэуаехэ-зэ, ахэм атес пыхъэу кьаохэр-рэр агъэкълэдынхэ алъэкълыгъ. Ащ тетэу быракъ плъыжыыр быбатэу кьэлъэгъуагъ, ау ар зыдэшылагъэр рейхстагым изы этажхэм ащыщыгъ.

Нэмыцхэм рейхстагыр зы-члэт унэр агъэстыгъ. Кызыз-рэслэуагъэу, тидзэклэблэхэр Иугъо шлуцлэм хэтых. Лъэбэкъоу адзырэм пэпчэ алъыгъэ, ыпэклэ ерагъэу лъэкълуагъэх, этажхэм адэкълуаехэзэ ашъхьагъырым нэсых. Пый мэхъаджэм зэрэ-текълуагъэхэм дакълэу, тидзэхэми члэнагъэ амышлынэу хъугъэп. Ильэсиплэым ззошхор зэпызы-

чыгъэ дзэклэблэ бланэу мы члэплэм шыфэхыгъэр маклэп. Кызызэклэблэ лэф ямылэу тидзэхэм мэлъылфэгъум и 30-м чэ-щым рейхстагым ышыгу бы-ракъ плъыжыыр шагъэлагъ. Пчэдыжым, жъоныгуакулэм и 2-м нэмыц дзэклэблэ мини 2-м ехъумэ рейхстагым зыкълыш-тыгъ. Берлин тидзэхэм аштагъ. Джащ фэдэ зэо мэшлэшхом чанэу хэлэжыагъ шэбэнэхъэблэ клалэу Тхьагъэпсэу Чэлэмэт Мыхьамодэ ыкълэр.

Чэлэмэт 1941-рэ ильэсым, Ионыгъом и 9-м кышыцаулагъ кьалэу Старая Русса дэжъ. 1943-рэ ильэсым ишышъхьэлэу мазэ контузии хъугъагъэ Лат-виер шъхьафит ашыжыи зэхъум.

Шэбэнэхъаблэ шыщ дзэклэ-лым наградабэ ыбгъэ хэлъэу ячылэ кьыдэхъажыгъ. Ахэр Быракъ Плъыжым иорден, Хэгъэгугу заом иорденэу ятлонэрэ степень зилэр, медальхэу «За освобождение Варшавы», «За взятие Берлина», «За победу над Германией» зыфилэхэрэр. Джащ фэдэу Апшээрэ коман-дованием ипашэу И. В. Стали-ным и Шытхъу тхылъхэу 7, нэмыкълхэри илагъэх.

С. Неустроевым истатьяу «Советская Россия» зыфилорэ гъээтетым кыыхъагъэм кызыз-рэшилорэмклэ, Теклоныгъэм и

Быракъ Плъыжы апэу рейхстаг шыгум пызылъагъэхэр кьалэу Смоленскэ шыщэу Михаил Егоровымрэ Сыхъум шаплугъэу Мелитон Кантариерэ арых. Ахэм адэлэпылагъэх Василий Давыдовымрэ Константин Самсоновымрэ.

СССР-м и Апшээрэ Совет 1945-рэ ильэсым жъоныгуа-клэм и 8-м кьыдигъэкълыгъэ Указым а купым фэгъэхыгъэу кьышело сержантэу М.А. Его-ровымрэ младшэ сержантэу М.В. Кантариерэ Теклоныгъэм и Быракъ рейхстаг шыгум зэрэшагъэлагъэм пае Советскэ Союзым и Лыхъужыцлэ афэ-усыгъэнэу. А Указ дэдэм кьышело быракъыр унашъхэм дахыи зэхъум ахэтыгъэхэу ка-питанэу В.И. Давыдовымрэ старшэ лейтенантэу К.Я. Сам-соновымрэ, капитанэу С.А. Не-устроевыри ягъусэу Советскэ Союзым и Лыхъужыцлэ кьа-фаусыгъэу.

Теклоныгъэм и Быракъ рейх-стагым шыгъэлэгъэным артил-леристэу, старшэ лейтенантэу Тхьагъэпсэу Чэлэмэти фэлэ-жыкълыштыр хышъхьагъ. Ар зипэщэгъэ артиллерие дивизи-оным рейхстагым утынэу ри-хыгъэр маклэп.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
АР-м иветеранхэм я Со-вет ипресс-секретарь.

Иофшлэн кьэгъотыгъэным игугъап

Еджакълэхэм ушэтынхэр затыхэрэ ыкъл дипломхэр кы-заушыхъатыжыкълхэрэ палъэр кьэсыгъ. Адыгейм щыпсэурэ ныбжыкълэбэ сэнэхъат зэрэ-зэрагъэгъотыгъэр кьэзыушы-хъатырэ документхэр бэ те-мышлэу кьаратыштыгъ. А зэ-пстэур зышылэжъэштхэ члэ-плэ кьэгъотыгъэным егупшы-сэхнэ фаеу хъушт.

Зэклэми ашлэштын непэ предприятияхэм, организаци-хэм япашэхэр шлэныгъэ дэгъу-зимылэхэр аштэнхэу зэрэфэ-мыехэр. Арышъ, лэжъаплэ

кьэгъотыгъэнымклэ игугъаплэхэр зэпхыгъэнхэ фаеу кьэнэжыырэр Иофшлэн горэм стажировкэр шыкълугъэныр ары. Еджаплэр кызаухыгъэм буж ильэсым кыкълэблэ цыфхэм Иофшлэн ягъэгъотыгъэнымклэ гупчэхэм зафэзыгъээзэрэ ныбжыкълэхэр палъэ гъэнэфагъэм телъыта-гъэу стажировкэ агъэкълонхэ алъэкълышт. Стажировкэм мэзи 6-м нэсырэ палъэ илэшт.

Опытышлэу зилэ наставник 13 ягъусэу мы лъэхъаным ти-республикэ нэбгырэ 22-м ста-жировкэ щакълэу.

Тиреспубликэ ит организа-ция 12-м зэзэгъыныгъэхэр ада-шыгъэхэу, еджаплэхэр кьэзы-ухыкълэ дипломхэр кызызраты-жыгъэ ныбжыкълэхэр палъэ гъэнэфагъэклэ стажировкэ акъл-нэу рагъэблэгъагъэх. Мые-кьуапэклэ ООО-у «Газтепло-сервис» — бухгалтеррэ эконо-мистрэ, ООО-у «Токарная об-работка» зыфилорэм юристэу зы нэбгырэ стажировкэ ащакълэу.

Красногвардейскэ районым-клэ АКБ-у «Галабанк» зыфи-лорэм — экономист, ООО-у «Юр-Ан и К» — бухгалтери-тлэу, ООО-у «Меркурий» — юрист рагъэблэгъагъэх. Тэхъу-тэмыкълэ районымклэ ГУП-у ДРСУ-м — юрист, мене-джер, экономист, ООО-у «Ат-

лас-Н» — экономист, юрист, менеджер, ООО-у «Строй-ком» — менеджер аштагъэх, стажировкэ акълэу.

Ильэсыр ыкълэм фэклэблэ-клэ еджаплэхэр кьэзыухыкълэ сэнэхъат зызыгъэгъотыгъэ нэ-бгыри 130-рэ фэдизым респуб-ликэм ипредприятие зэфэ-шъхьафхэм стажировкэ аща-рагъэкълушт.

Къэлэгъэн фае 2009 — 2010-рэ ильэсхэм сэнэхъат зы-зыгъэгъотыгъэ ныбжыкълэхэм ЗАО-у «Адыг-Юрак», Центр «Радуга», ООО-у «Мастер-Юг», ООО-у «Питейный дом», ООО-у «Газтеплосервис», ЗАО-у «Картонтара» зыфи-лэхэрэм, ОАО-у «Мыеклопэ-промсвязым» ыкълэ нэмыкълэ

Иофшлэнхэм стажировкэ зэрашакълугъэр. Зэклэмклэ 2010-рэ ильэсым еджаплэхэр кьэзыухыгъэ нэбгыри 175-м стажировкэ арагъэхыгъ. Ащ пае организации 56-м зэзэ-гъыныгъэ 80 адашлыгъагъ.

Адыгэ Республикэм цыф-хэм Иофшлэн ягъэгъотыгъэ-нымклэ икьулыкълэу еджаплэ-хэр кьаухыкълэ, сэнэхъатхэр зы-зыгъэгъотыгъэ ныбжыкълэхэр предприятияхэм стажировкэ ащыкълугъэным пае регъэ-благъэх.

Ирина СОКОЛОВА.
АР-м и ГСЗН и Гъэлэ-рышлэнлэ профориен-тациемклэ, психологи-ческэ лэпылэгъумклэ, профегъэдэжэнымклэ ыкълэ цыфхэм кьэбар-хэр алъыгъэлэсыгъэн-хэмклэ иотдел иведушэ специалист.

Республикэм и ветеранхэр Адыгэкьалэ ихьэкIагъэх

Нэмыц техакIохэр тикъэра-
лыгъо ошIэ-дэмышIэу кызы-
тебэнэгъагъэхэр, лъыгъэчъэ
зао ахэм кызыташылIэгъа-
гъэр илээс 70-рэ зэрэхурэм
фэгъэхыгъэ слетэу Адыгэ
Республикэм и ветеранхэм бэ-
мышIэу ялагъэр Адыгэкьалэ
щырекIокIыгъ. Республикэм
и районхэм я ветеран органи-
зациехэм ялыкIохэр зэрыс
автомашинэ гъэкIэрэклагъэхэр
кыуаджэу Гъобэкъуае кызы-
сыхэм, Теуцожь районым ипа-
щэхэр хьакIэхэм апэгъокIыгъэх.
Адыгэ шыуашэхэр зыщыгъ
ныбжьыкIэхэм ахэм шыгъу-
пастэр апагъохыгъ, ансамблэ-
хэм ахэтхэр кьафэшъуагъэх,
районым ипащэ илэнатIэ зыгъэ-
цкIэрэ Хьачмамыкьо Азмэт-
рэ ветеранхэм я Совет итхьама-
тэу НэмытIэкьо Юрэрэ шIу-
фэс псалъэхэмкIэ апэгъокIы-
гъэх, «Шъукъеблагъэх!» ара-
Iуагъ.

Нэужым республикэм иве-
теранхэм я Совет итхьаматэу
Генрих Барташук зипнэщэ мэ-
фэкл автоколоннэу транспарнт
зэфэшъхьафхэмкIэ, быракъхэм-
кIэ гъэкIэрэклагъэр игъогу те-
хьагъ. Ахэм Хьалэкъуае илэ-
хьэгъу дэжъ кьащыпэгъокIы-
гъэх Адыгэкьалэ имэрэу Хьа-
тэгъу Налбый, ащ игуадзэхэр,

заом и ветеранхэу Iэшъынэ Сэ-
фэрбий, Чэтыжъ Исмахылэ,
Кочик-Оглы Борисэ, Хьалэ-
къуае инахьыжъхэр, кьалэм
иIофшIаплэхэм япащэхэр, ягъу-
нэгъу урыс районхэм кьары-
кIыгъэ ветеран хьакIэхэр. Тэ-
лэгъу ахэм зэрахэтыр Лъэу-
стэнхьаблэ икIэлэ пIугъэу,
Краснодар щыпсэурэ Гошкэко
Махьмудэу дзэкIолI Шытхьум
иорденищ зыгъэщышIэтырэр.

Шуфэс сэламхэр зызэрахы-
хэ нэуж, республикэм иве-
теранхэм яслет хэлэжъэрэ авто-
машинэхэм арэтIысхьэхэщъ,
ГИБДД-м иавтомашинэхэр
апэки аужкIи итхэу кыуаджэм
дэхьэх.

Хьалэкъуае анахь чылэ зэ-
тегъэпсыхьагъэу тилэхэм ащыщ.
Ащ иадминистраторэу Хьаткьо
Хьазрэт кызырэтIуагъэмкIэ,
кыуаджэм унэгъо 370-рэ дэс,
нэгъырэ 1600-рэ фэдиз щэпсэу.
Гурыт еджапIи, почтэ кьутами,
IэзапIи дэтых. Мафэ кьэс кыуа-
джэр нахь зэтегъэпсыхьагъэ
мэхьу. Бэрэ пэмытэу еджапIэр
зычIэтышт унакIэм ишIыни
кыуаджэм щырагъэжъэшт.

БэмышIэу, жьоныгъуакIэм и
9-м, Теклоныгъэр кызыщыдахы-
гъэ мафэм ехьулIэу заом шы-
фэхыгъэ якIалэхэм афэгъэхьы-
гъэ саугъэт кыуаджэм кышчы-

зэIуахыгъ. Иунэе мылтыкIэ ар
языгъэшIыгъэр якъоджэгъоу
Лыххэсэ Чэсэбий. ЧыпIэу зы-
щагъэпсыгъэри дэгъоу кыыха-
хыгъ. Мамаев курган угу кы-
гъэкIэу Iуашъхьэм саугъэтыр
тырагъэуцагъ.

Ащ зынэхэм, автомашинэ-
хэр лъэгум кышчагъэуцухи, да-
хэу фэгъэгъэ кIэлэеджэкIо цы-
кIухэу быракъхэр быбатэхэу
зыIыгъэхэу бгым дэкIоерэ гъо-
гум ыбгъуитIуки щызэпэлут-
хэм акIоцIырыкIыххэ, вете-
ранхэр саугъэтым екIолагъэх,
якIэли 168-у фэхыгъэхэу зы-
цIэ-зылэкъуацIэхэр ащ тетха-
гъэхэм афэшъыгъуагъэх, кэ-
гъагъэхэр кIэралъхьагъэх.

Ащ буж республикэ слетым
хэлэжъэрэ ветеранхэр Адыгэ-
кьалэ кIуагъэх. Ащ мемориаль-
нэ комплексэу дэтым екIола-
гъэх, заом щыфэхыгъэхэм афэ-
шъыгъуагъэх, саугъэтым кэ-
гъагъэхэр тыралъхьагъэх.

Заом и ветеранхэм яреспуб-
ликэ слет кьэлэ администра-
цием изалышхо щылыагъэкIо-
тагъ. Ар псалъэ кIэкIыкIэ кы-
зэIуихыгъ Адыгэкьалэ имэрэу
Хьатэгъу Налбый.

— Лъыгъэчъэ заор нэмыц
техакIохэм кызыташылIэ-
гъагъэр илээс 70-рэ зэрэхурэм
фэгъэхьыгъэу республикэм иве-

теранхэм яслетэу «Наши деды
вместе воевали, нашим внукам
вместе созидать» зыфиIорэр
тикьалэ зэрэщыкIорэр лъэшэу
тигуапэ, — кыIуагъ ащ. —
Тхьагъэпсэхэу республикэм
ипащэхэу ар кьытфэзыгъэ-
шъошагъэхэр. Кызырэтщы-
гугъыхэрэр кызырэдгъэшъып-
къэжыщытым фэшI тлэкI
кьэдгъэнэштэп. Шъо, непэ ти-
хьакIэхэр, зэкIэми шъулыхъу-
жыых, лъыгъэчъэ заом шъукIэ-
лэ дэдэу шъухэлэжъагъ, шъупсэ
шъуемыблэжъэу пыим шъуезу-
агъ, теклоныгъэр кьыдэшъу-
хыгъ, мамыр шыIаIэр кьы-
тэшъуытыгъ. ЕгъашIэми кьыт-
фэшъушIагъэр тшыгъушпэнэп,
тфэлэкIыштыр зэкIэ кышъу-
пэдгъохын. Алахьым псауны-
гъэ пытэ кышъуитынэу, ре-
нэу упчIэжъэгъоу шъутиIэнэу
сэлъаIо.

Республикэм и ветеранхэм я
Совет итхьаматэу зэхыхэр зе-
зыщэрэ Генрих Барташук гу-
щыIэр зештэм, слетым хьакIэу
хэлажъэхэрэм зэкIэми ацIэ
кьыриIуагъ — Адыгэ Рес-
публикэм и Парламент и Тхьа-
матэу Федор Федорко, кьалэм
имэрэу Хьатэгъу Налбый,
Краснодар краим и ветеран-
хэм я Совет ипащэ игуадзэу
Михаил Шибановы, ащ игъу-

сэу ыпшъэкIэ зигугъу кьэт-
шыгъэ Гошкэко Махьмудэ,
Адыгэ Республикэм и Лъы-
шъхьэ илIыкIоу краим шыIэ
ШъхьапцIэжъыкьо Аслъан.
КраснодаркIэ Карасунскэ шъо-
лырым, краим инэмыкI рай-
онхэм ялыкIохэр кызырэрэ-
рагъэблэгъагъэхэр, мыщ фэдэ
зэхыхэ зэрэзэхашагъэр игъо
шъыпкьэу зэрэщыгъэр, ащ мэ-
хьанэшхо зэриIэр хигъэунэфы-
кIыгъэх.

Теклоныгъэр кьыдэзыхыгъэ-
хэр тидзэкIолIхэр арэу зэрэ-
щытыр, зыгорэхэм кырахьа-
кIырэ кьэбар нэпцIхэм шъып-
къагъэ зэрэхэмылтыр слетым
кышчаIуагъ республикэ Пар-
ламентым и Тхьаматэу Федор
Федорко, Теуцожь районым
иветеранхэм я Совет итхьама-
тэу НэмытIэкьо Юрэр, Адыгэ-
кьалэкIэ, МыккъуаекIэ, Тэхьу-
тэмыкьуаекIэ заом иветеран-
хэу Кочик-Оглы Борисэ, Миха-
ил Олейник, Шъэо Рэщыдэ,
тигунэгъу краим и ветеранхэм
ялыкIоу Михаил Шибановым,
нэмыкIхэми.

ИкIэухым заом и ветеранхэм
кьэгъагъэхэмрэ шIухьафтын-
хэмрэ аратыгъэх. Лъэпкь куль-
турэм и Гупчэ иIофшIэхэу
Джамалия Мирзоевамерэ Устэ-
кьо Нухьэрэ ордэхэр кьафа-
Iуагъ. Щагум кызыдэхьажъ-
хэм зэхэуцохи нэпэпль сурэт
зытырарагъэхыгъ. Нэужым
кьалэм иадминистрации хьа-
кIэхэр ригъэблагъэхи, Iэнэ шы-
гъэхэм акIэрысхэу ыгъэшIуа-
гъэх, ыхьэкIагъэх.

НЭХЭЕ Рэмзан.

КЪУМЫКЪУ Мамдухь:

«Хэкум исхэм зэкIэри ащэгугъых»

Урысые Федерацием ичIыналэхэм, США-м, Къо-
кIыпIэ Благъэм, Европэм ащылэ кьэралыгъохэм арыс
адыгэхэр зэзыпхырэ Дунэе Адыгэ Хасэр зызэхэ-
щагъэр илээс 20 хъугъэ. Ащ фэдиз уахэтэм макIэп
ащ Iофтхьабзэу зэрихьагъэр, тапэки зэрихьащтыр.
ДАХ-м иIофшIаIэ, хэхэс шыIаIэр зыушэтыгъэ
адыгэхэмкIэ мэхьанэу илэм кьатедгъэгугъыIэ
тшIоигъоу гъэцэкIэкIо комитетым пIэлъытIуIэ хэ-
тыгъэу, Сириемрэ Урысые Федерациемрэ ятхакIо-
хэм ясоюзхэм ахэтэу Къумыкъу Мамдухь гущылэгъу
тыфэхьугъ.

— Мамдухь, о, хымэ
кьэрал шыIаIэр зыу-
шэтыгъэм, илээс 20
хъугъэу зычIыгужъ
псэупIэ зыфэхьужы-
гъэм, сыдэу кьыпшы-
хьура Адыгэ Хасэм
имэхьанэ тилъэп-
кьыкIэ?

— Дунаим шитэкъухьэгъэ
адыгэхэм ацIэкIэ гущылэу об-
щественнэ организацие уиIэныр
зымыуасэ шыIэп. Илээс 50-рэ
сэ хэхэс Iофхэм сахэтыгъэшъ,
арэуштэу кьэсIон слэкIышты,
гу лъысэгъэ ащ физэшIокIы-
рэми, физэшIомыкIырэми, шы-
кIагъэу фэхьухэрэр дэгъэзы-
жыгъэ хьунхэм сыкIэхьопсы.

Бэрэ аIоу зэхэхы: адыгэхэр
хэкуи, лъэпкьи фрежъхэп, хымэ
чIыналэхэм арысхэр тятэжъ-
хэм ячIыгужъ кьагъэзэжыныу
фэмыехэ фэдэуи хэкурысхэм
кызытахьукIы. Сэ Сирием сы-
кышчыхьугъ, илээс 20 хъугъэу
сыкIэкIожьыгъэу Кьэбэрта-
ем сыщэпсэушъ, лъэныкьуй-

тIуми язэхэтыкIэрэ ягупшыса-
кIэрэ дэгъу дэдэу сыщыгъуаз.
1908-рэ илээсым Осман па-
чыхьагъум иапэрэ Конститу-
цие зэхигъэуцуи, адыгэхэр
якультурэ рылэжъэнхэу фит
зэхьухэм рагъажъи, Адыгэ
Хасэхэр зэхашагъэх, ашъхьэ
Iофхэм адэлажъэхэу аублагъ.
Ашыгъуми кьыдагъэкIэу фе-
жъэгъагъэх тыркубзэкIи, ара-
пыбзэкIи, адыгабзэкIи тхы-
гъэхэр зэрыт журналхэмрэ гъэ-
зетхэмрэ. ЕтIанэ еджапIэхэр
кызызIуахыгъэх. Джы ащ игу-
гъу кьашIыжырэп, ау Шэу-
джэнцIыкIу Алий Стамбул
щеджэнэу езыгъэблэгъагъэр
ащ дэт Адыгэ Хасэр арыгъэ.
ЫужыIокIэ ШэуджэнцIыкIу
Алий Цагъо Нурбий тичы-
гужъ кьэкIожьыхи, гъэзе-
тэу «Адыгэ макъэр» кыхау-
тэу рагъэжъагъ. КIэкIэу кьэ-
пIонэу хьумэ, адыгэм итхьидэ,
икультурэ гопхын умылгъэ-
кIынэу епхыгъ Адыгэ Хасэм
итхьидэ.

Джащ кьыщегъэжъагъ хэхэс

адыгэхэр хэкуми, хасэми за-
фаехэр. Адыгэхэм якультурэ,
абзэ зэрашIуагъэкIодыштыхэм
иполитикэ Тыркуем щызэра-
хьагъ. Тэ ащ бэ тшIуигъэкIо-
дыгъэр. Шъыпкьэ, Евросою-
зым хэхьан фаеу зэхьум, Тыр-
куем икьэралыгъо шызекIорэ
хабзэхэр зэблихьухи, адыгэхэр
зыгорэм нахь фиты хьугъэх.

Я 60 — 70-рэ илээсхэм, сэ
дэгъоу кьэсэшIэжы, Советскэ
Союзымрэ Сириемрэ зэпхы-
ныгъэхэр здырылагъэти, адыгэ
тхылыхэр хэкум кьытфырашъы-
штыгъэх. Тэ кьытIэкIэхьэрэ
тхылыхэм ащышхэр тилъэп-
кьэгъухэу Иорданиеми, Тыр-
куеми ащыпсэхухэрэм афад-
гъащэщтыгъэх. Ащ фэдэу абзэ,
яхабзэхэр ерышэу зыухьумэ-
нэу пылгыгъэхэм адыгагъэр Iэ-
кIыб ашIыгъэу пфэIонэп. А зэ-
кIэмкIэ шIогъэшхо кьызкIэ-
кIуагъэр игъо шъыпкьэу зэхэ-
щэгъэгъэхэ Адыгэ Хасэхэр ары.

— Адыгэхэр зыщы-
псэурэ тыдэрэ кьэра-
лыгъуи ШыушIэ Хасэ-
хэр ащэлажъэх, а псэ-
ури зэзыпхыжырэ Ду-
нэе Адыгэ Хасэр Нал-
щык дэт. Лъэпкьым
иIоф пхырищынымкIэ,
хэхэс адыгэхэр нэмыкI
лъэпкьхэм ахэмыкIо-
кIэжыныхэмкIэ, ха-
бзэр, бзэр, культурэр
ухьумэгъэнхэмкIэ сы-
да зэрар хьурэр?

— Адыгэхэр зыщыпсэурэ
республикэхэм политикэ зэ-
фэшъхьафхэр яIэх. Кьэбэртэе-
Бэлькьарыми, Адыгейми, Кьэ-
рэщэе-Шэрджэсыми яхасэхэр
сэ сынэгъу кIэкIыгъэх, полити-
кэм пыпкIагъэхэ хьухи, хасэм-
рэ хабзэмрэ зэпэуцугъэх. Хымэ
кьэралыгъом шыпсэхухэри, хэ-
курысхэри политикэ фаехэп,
зыфаехэр адыгэ Iофым кьэ-
бзэ-лэабзэу фэлэжъэнхэр ары.
Ащ фэшI Адыгэ Хасэхэр зыуж
итыпхьэхэр адыгэ культурэм-
рэ бзэмрэ ухьумагъэхэ зэрэ-
хьуштыхэр ары.

— Ащ ылэныкьокIэ
сид фэдэ зэхьокIыны-
гъэхэр фэпшыныгъэ-
ха ДАХ-м иIофшIаIэ
о, Мамдухь?

— ДАХ-м иIофшIаIэ ымы-
гъэрзэрэ цыфыбэ непэ шыI.
Сэ ахэм кьагурыIонэу сы-
фай ащ фэдэ фыштыкIэм
иушъхьагъур — адыгэм
«ипроблемэ» ащ фэдизэу
иышъ, пэлэшырэп.

СССР-р зызэхэтэкьожьым,
политикэ зэхьокIыныгъэшхохэр
кьэхьугъэхэти, ар кьызфагъэ-
феди, Дунэе Адыгэ Хасэри,
Кьэбэртэе Адыгэ Хасэри зэ-
гурагъэIуагъэх. Ау ащ шIокIэу
Iофым зегъэужьыжыгъэным-
кIэ амалхэр ыкIэм нэсэу кьы-
зфагъэфедэшъугъэхэп. Гущылэм
пае, адыгабзэмрэ адыгэ куль-
турэмрэ афэгъэхьыгъэу Кьэ-

бэртаем кьышыхауыштыгъэ
тхылыхэр, журналхэр непэ нахь
макIэ хьугъэх, еджапIэхэм бзэм
зэрашырагъаджэрэп Iэпэдэлэл
ашIыгъ. Урысыеми шызекIорэ
кьэрал хабзэхэр кьызыфигъэфе-
дзэ, тикультурэрэ бзэмрэ кьы-
зэрэтыухьумэщтыхэм зызэряд-
гъэужьыжыштытым хасэр дэлэ-
жъэн фаеу сэлъытэ.

— Зэманым зэхьокIы-
ныгъабэ кьыздехьы.
Непэ шыIаIэу тилэм
тапэки кьэкIоштым
урегъэгупшысэ,
уегъэгумэкIы.

— Кьэзгъэлыагъо сшIоигъу
непэ зэкIэри зытегушылэрэ иде-
ологие. КIэлэ-гъуалэмэ идео-
логие ялэжъэп аIо. Адыгэ гъэ-
сэныгъэмрэ хабзэмрэ зэришъы-
кIагъэу тыухьумагъэхэу, ныб-
жыкIэхэм ахэтлэхьагъэхэу
щытыгъэмэ, ахэм ягупшысакIэ
нэмыкIэу хьуштыгъэп. Тятэжъ-
хэм зэрэхэбзагъэу тиныбжы-
кIэхэм тяушъыиштыгъэмэ,
идеологие пхэнджыр хымэ
кьэралхэм кьарыкIызэ кьытха-
хьэщтыгъэп.

2014-рэ илээсым Шъачэ шы-
кIошт Олимпиадэм пае хымэ
кьэрал политикэ чIэгъ-чIэлъы-
бзэ иIэу адыгэ лъэпкьгъэкIо-
дым иIоф пчэгум кьыралъхьэ.
Ащ зы адыгэ гори ыгъэохъу
хьуштыгъэп. Шапсыгъэм шегъэ-
жъагъэу Мэздэгъу нэс адыгэ
чIыгум ис псэуми салукIагъ.
Ахэм Урысыем пэшIуекIон Iоф
зэрэхьэрэп, сыда пIомэ блэ-
кIыгъэм десэ кьыхахыгъ.

ДАХ-р икIэлэшакIоу КьБР-м,
КьШР-м, АР-м ащыпсэхухэрэм
зэIукIэшхо зэхашэу, Iофыр зы-
тетыр федеральнэ унэшъошI-
хэм апащъхьэ ралъхьан фаеу
сэлъытэ.

ДэгушIагъэр
НЭКIЭПЫДЖЭ Замир.
КьБР-р.

Кьэлэ общественнэ-политическэ гээзетэу «Мыекьопэ кьэбархэр» («Майкопские новости») зыфиорэр кызыдэклирэр ильэс 20 мы мафэхэм (мэкьюогум и 15-м) хьугэ ыкли дахэу хагэу-унафыкыгь. Кьалэм ищылэныгэ бгэу пстэумкли кьэгьэлэгьогьэ-ныр, мэхьанэ зилэ хьугэ-шлагьэхэр, зигьо лофыгьохэр ыналэ аты-ригьэтэу кьилотыкыгьэнхэр, шылэклэ-псэуклэм изытет нахьышлу шлыгьэным дэлэжьэгьэныр, чыплэ кьэбархэр нахь игьэклотыгьэу кьэтыгьэнхэр, цыфхэм алыгьэлэсыгьэнхэр ары гээзетым пшээр-ль шьхьалэу зыфигьэуцужьырэр.

Гээзетыр тхьамафэм 4 кьыдэкли, пчягьэмклэ мини 4 — 6,5-м лыкльэхэ. Непэ ащ игьэхьазырын, ихэутын журналист нэбгыри 6 ыкли нэмыкь техническэ лофыгьохэм нэбгырэ зытфы-зых ахэ-лажьэх. Гээзетеджэхэм ягумэклхэр ыкли яшлоигьоныгьэхэр кьы-дилытэзэ, ахэм нахь благьэ зызэрафишлыштым дэулэу.

Зимэфэкл хэзыгьэунэфыкырэ гээзетэу «Мыекьопэ кьэбархэр» имэфэкл зэрэклолагьэр, ащ зэрехьулэрэр, илофшаклэ игьэпсыклэ, имурадхэр зэрэклишыхэрэр, гухэлъыклэхэу зылылэсымэ шлоигьохэр зэдгьэшлэнэу ащ иредактор шьхьалэу Вера Владимировна Кор-ниенкэм зылудгьэклагь, гушылэгуу тыфэхьугь.

ыкли гээзет тхыгьэхэр зы-пкыгьоу кьопиш зилэм фэ-дэх. Апэрэр, журналистикэм ишэпхьэ дэгьухэр ухьумэ-гьэнхэр ыкли лыгьэагло-тэгьэнхэр; ятлонэрэр, ныб-жыкльэ кадрэхэр кызфэ-щэгьэнхэр, зэгьэгьотыгьэн-хэр, клолакльэхэм яамал гьэ-унэфыгьэныр, а пстэумэ гьэ-зетыр ыпэклэ зэрэлагьэагло-тэщтым, зэрагьэбаиштым сицыхьэ телъ.

**— Гээзетеджэхэм
сыдкльэ уафэлао
пшлоигьау?**

— Ренэу тигьусэнхэу, кьыдготынхэу, тиныбджэ-гуныгьэ дгьэпытэнэу, кьат-хыхэрэм тхьаусыхэныр кьямэклэклэу, рэзэныгьэр кьябэклэу гьэпсыгьэнхэу афэсэло. Тэри зэрэтфэла-кльэу тилоф тегуугьыт, шьып-кьэм тетэу цыфхэр дгьэ-гьозыштым.

**— Сыда анахьэу
шьуэклэхьопсырэр?**

— Чэши, мафи тхэн-гуп-шысэным хэт журналистым илофшлагьэ зытефэрэ, ащ фэгьээзэгьэ кьулыкьушла-пэхэм, ахэм япашэхэм нахь альэгьунэу, анэлу кьыфа-гьээнэу, илоф мыпсынклэ епэсыгьэ лэжьапклэрэ ифэ-шьошэ уасэрэ кьыратыныр ары.

**— Тхьауегьэпсэу,
тызэрэбгьэгозагьэм-
клэ, шьуимэфэкл
цыкльэ гушлогьауэбэ
кьышьуфихьынэу,
псауныгьэ дахэ
шьуилэнэу
сышьуфэлао.**

Редактор шьхьалэу Вера Корниенкэм фэгьэхьыгьэ гушылэ заул. Гээзетэу «Мыекьопэ кьэбархэр» зыфи-орэм бзылфьыгьэм Иоф зышишлэрэр 1993-рэ ильэ-сым щегьэжьагь. Ащ ыпэ-клэ Мыекьопэ типографиюм, Иофшлэн щымылэм кьы-хэклэу, пшгьэшгьэ ныбжы-клэм монтажистэу, наборщи-кэу зышигьэсагь, Иоф ши-шлагь. Ильэсипшырэр гьэ-зетым икорректорыгь, етланэ журналист Иофым хэ-хьагь. Гээзет гьэпсыклэ-шыклэм, материалхэм ядэ-гьугьэ, яльэшыгьэ зыфэдэн-хэ фаем дэгьоу ащыгьуаз, ишгьэрыль сыдигьуи дахэу ыгьэаклэзэ кьырэкло. Верэ Корниенкэр редактор шьхьэ-лэ Иэнатлэм зытехьагьэр Ионыгьо мазэм ильэс мэхьу. Ышхьэккли, зипэщэ гьэзе-тым иколлективи ямурадхэр кьадэхьунхэу, ягупшысэ льяпсэ пытэнэу, ятхыгьэхэр гохьынхэу, гээзетеджабэ ялэнэу афэтэло.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Сурэтым итыр: «Мыекьопэ кьэбархэр» зыфи-орэ гээзетым иредактор шьхьалэу В. В. Корниен-кэр.

Сурэтыр Изьыны Ас-льан кьытырихыгь.

МЭФЭКИХЭР

ИЛЬЭС 20 ГЪОГУР льегьэагьуатэ

— Гээзетэу «Мыекьопэ кьэбархэр» зыфиорэм икьыдэгьэклин сыда ублапэ фэ-хьугьэр, апэрэ те-дзэгьухэр сыд фэ-дагьэхэ?

— Гээзетэу «Мыекьопэ кьэбархэр» зэпытэу, зэ-клэлыкьлоу кьызыдэклирэр ары шапхэу тштагьэр. Ау кьыхэгьэщыгьэн фаер апэ-дэдэ мыр зыцлэ гээзетыр 1913-рэ ильэсым мэкью-огьум и 2-м (и 15-м) кьы-зэрэдэклигьагьэр ары. Ар революцием ыпэрэ лэ-хьаныгь. Кьалэр ныбжы-клягь, ищылэклэ-псэуклэ хэпшыклэу псынклэу зиш-тэщтыгь, хэутын Иофым зыкьышишлыгьагь. Гээзе-ти 10-м нахьыбэ джашы-гьум кьыдэклиштыгь: «Мыекьопэ шылакльэр», «Мыекьопэ джэпэджэжэ», «Мыекьопэ гээзет», нэ-мыкльхэри.

Ау а лэжьаным кьыдэ-клиштыгьэ гээзетымрэ непэ кьыдэклирэрэр зэб-гьапшэхэмэ, зэфэмьидэ-зэтекьыныгьэшхоу ялэхэр кьыпфэнафэ. Гушылэм пае, непэ тэ тигьэзет иапэрэ нэклубгьо кьалэм иполити-ческэ шылакльэ еубыты, тапэклэ кьыдэклиштыгьэм иапэрэ нэклубгьо рекламэ-итыгь, адырэ клоцл нэ-клубгьохэр лэклиб кьэрал-хэм, Урысыем, краим ыкли хэкум ащыхьурэ-ащышлэ-хэрэмклэ ушгьэагьэх. «Мыекьопэ кьэбархэр» ре-волюцием ыпэклэ зыфэ-дагьэр тлэгьумэ, зэдгьа-шлэмэ тшлоигьоу бэрэ ты-лхыгьауагь, ау ильэуж ти-архив щыдгьэунэфын тлэгьыгьэп. Ащклэ зи-шуагьэ кьытэкльыгьэр Мыекьуапэ дэсыгьэу, джы Москва щыпсэурэ истори-кэу В. К. Мазурик ары. Гээзетэу «Мыекьопэ кьэ-бархэм» яа 1-рэ чэзыоу кьытырадэгьагьэр Ленин-скэ библиотекэм кьычли-гьотагь, зэхифыгь. Гээзе-тыр нэклубгьуиплэ хьу-щтыгьэ, ар редакционнэ Манифестым кьызеуи-хы-щтыгьэ, кьалэм ищылэклэ зыфэдэр дэгьоу кьырилоты-

кльыштыгь, муниципалитетым ихэдзынхэр зэрэклауагьэхэр, нэмыкль лэжыкьохэр щыгьэу-нэфыгьагьэх. Осапкльэр лэжэу мэклагьэ, нахь еджэклауэбэ гьэ-зетым ыгьотыныр кьыдалы-тагьэу кьычлэклин. А лэжьан чыжэм гээзетым бэ кьылу-тэщтыгьэр — лэзэплэ-зыгьэ-псэфьплэхэр зэрэзтырагьэ-псыхьагьэхэр, хьэцлэ-плагьэхэм зэрэбэнхэрэр ыкли ауж дэдэ узымыгьээзэщэу, зыозгьэгьэ-псэфэу «Наше кабаре» зыфи-орэ нэклубгьор шаклохэм афэ-гьэзагьэу гьэпсыгьагьэ. Шэ-кло Иоф лэмэ-псымэ зэфэш-хьафхэу тучанхэм ательхэр ащ кьыщыпчыгьагьэх, етланэ зы тегьэхьожь кьафишлыштыгь — бэшэрэб-штоф (зы литра, тьуа, ща, хэта зышлэрэр?) зэ-рэцагьотыштыр кьылоштыгь. Мы нэклубгьом мэшлокухэр зэрэзеклорэ шыклэр — Арма-вир — Мыекьуапэ итыгь. Охь-табэ ащ ыуж тешлагь. Поли-тическэ гупсэфынчьагьэм гьэ-зетым Иоф кьыгьэхьылагь, икьыдэклин зэпыугь.

**— Сыдэуштыгьэ гээзет
кьыдэклигьор зэты-
рагьэуцожьыгьа, ар
хэта зыпшэ ифагьэ-
хэр?**

— Щылэ мазэм и 1-м, 1991-рэ ильэсым Мыекьуапэ инаро-днэ депутатхэм ясессию иуна-шьокльэ «Мыекьопэ кьэбархэр» кьыдэкли хьужьыгьагьэ.

Гээзетым клэшакло фэхьу-гьэхэр народнэ депутатхэм я Мыекьопэ кьэлэ Совет, Мые-кьопэ кьэлэ организациеу ком-мунистхэм я Союз ыкли Мые-кьуапэ ипрофсоюзхэм я Коор-динационнэ Совет арых. Джа-щыгьум редакцием Иоф-шлэкло коллективэу журналист нэбгыри 10-м нахьыбэ зыхэтэр шылэ хьугьагьэ. Гээзетэу «Мые-кьопэ кьэбархэм» яапэрэ ре-

дактор шьхьэлагьэр Ольга Бобровар ары. Кьалэм ищыла-клэ, ащ готэу хэкум ыкли рес-публикэм ащыхьурэ-ащышлэ-рэр зэклэ кьатхыштыгь, кьы-хаугыштыгь.

**— Хэта а лэжьаным
гээзетым хахьо
езыгьэшыгьэхэр, Иоф
щызышлэгьэ журналист-
хэр?**

— Журналист тегьэпсы-хьагьэхэу, Иофшлэклэ амал дэ-гьухэр зылэклэлыгьэх Екате-рина Крыловар, Владимир Ки-селевыр, Елена Искендеровар, Александр Шелудшевыр, Ва-лентина Землянкинар, Тамара Кушнир, Викторина Беловар, Василий Сальниковыр. Реда-ктор шьхьалэ Иэнатлэр зыгьэ-цэклагьэхэри ахэм кьахэкли-гьэх, ильэсхэм игьорыгьозэ Иофшлэклэ дэгьури, опытыри кьадэклауагьэх.

**— Джырэ уахьтэм гьэ-
зетэу «Мыекьопэ кьэ-
бархэм» изытет,
илофшакльэ, Иоф
щызышлэрэ журналист-
хэр сыд фэдэхэ?**

— Тигьэзет уахьтэм гот, дыригьаштэу мэлэбакьо, зелэты.

Гээзетым итематическэ льяпсэ мыщ фэдэ гуадзэхэм — «Майкопский старожил», «Де-путатский вестник», «Читай-город», «ТВ-Бульвар» зыфио-хэрэм кьагьэпсы. Тематичес-кэ нэклубгьохэмклэ бай, поли-тика, социальнэ, культурнэ лэ-жыкьохэр кьаубыгытх. «Майко-пская мозаика», «Городской пед-совет», «Грани жизни», «При-город», «Чистый город», «Ре-форма ЖКХ», «Наш потребсо-юз», «Домашний доктор», «Право и порядок» зыфилохэрэм гьэ-зетыр уеджэонклэ гьэшлэгьоны кьашлы.

— Непэрэ мафэм

**«Мыекьопэ кьэбар-
хэр» кьыдэзыгьэагьэр
журналистхэр хэтха,
ацлэ кьелоба?**

— Зоя Козич, Ульяна Рагу-линар, Наталья Николаевар, Мария Куренинар, Светлана Беляковар, Нина Сатановар арых. Бэ апшгьэ ифэрэр, афы-зэшлокльэрэр. Апэриплымэ мыдрэ нахьыклитур аклы-рэплых, Иофшлэклэм зыфа-гьасэ.

**— Уахьтэм диштэу,
сыд фэдэ лэжыкьохэр
ара гээзетым нахь
ыналэ зытыригьэтырэ
темэхэр,
кьырилотыкыхэ хьу-
гьэр?**

— Тэрклэ анахь мэхьанэ зилэр щылэныгьэр бгэу пстэ-умкли титхыгьэхэмклэ кьызе-ллытыубытыныр ары, тэгьэ-цакльэуи кьысэщэу. Журналист пэпчэ темэ хэушхьафьыкльыгьэ закьоу щымыгьэу лэжыкьуа-бэклэ матхэ, зыфэбгьазэрэр кьегьэпсы. Ау шылэх узэб-гьуклонэу щымыт Иофьгьохэу зэшлохыгьэнхэ фаехэр, гушылэ пае, наркотикхэм ныб-жыкльэхэр ащыхьумэгьэнхэр, тишпыпкьэу ащ тыдэлажьэ. Ащ имызакьоу, ежэ ныбжы-клэхэм ащклэ яшлошлэрэр зэд-гьашлэхэ тшлоигьоу мэфэклим ехьулэу зэнэжыкьоу бэмышлэу «Профилактика наркотиза-ции» ылоу, ильэс 15 — 25-рэ зыныбжьэхэу тхэхэрэмклэ зэхэ-щэгьагь, мы Иофьгьомклэ ежэхэм яепльыклэхэр, хэкли-плэу ащклэ альэгьухэрэр зан-клэу кьауагьэх, Иофшлэаб-зэмклэ клэу хэзэхьысыжьхэр мэкьюогьум ыклэм тшыштытх.

**— Гээзетым инеуш
еп-хыгьэ гугьэхэр сыд
фэдэхэ?**

— Щылэныгьэр, цыфхэр

ТЦЫГЪУПШЭ МЫХЪУЩТЫР

«Сыд ыуас сищы. Лэныгъэ зэкIэ тилъэпкъ Юфыр фэгъэхъыгъэмэ...»

**Мыщ кIэлъыкIоу шъуздэгъэджэшт статья
зэлъашIэрэ урыс журналистэу ыкIи тхакIоу
К. П. Волковым ишъхъэгъусэ журналисткэу
Римма Волковам кыфигъэхъыгъагъ ти
Адыгэ хэку щыцIэрылогъэ Беданэкъо Ас-
кэрбий ыкIоу Нурбиеу Мыекыуапэ
щыпсэурэм.**

А ТЕЛЕФОН тео макъэм джэрпэджэжъ папкIэу, бэшагъэу блэкIыгъэ уахътэхэм ямэкъэгъэлоу, ау псэ зыпыт шIэжъ лъапIэу сыгу зыкыридагъ. Телефоным кысфитеуагъэр Узбекистан цIэрыло щыхъугъэ тхакIоу, журналэу «КъокIыпIэм ижъуагъу» зыфилоуэм иредакция охътабэрэ ипэцагъэу Алексей Устименкэр ары.

— Адыгейм ижурналистхэм зыкысфагъэзагъ лъэу ялэу, — мэкъэ гохъ шъабэ трубкам кыIуыкIыгъ. — Ахэр лъэхъух уишъхъэгъусэ е ащ иунагъо щыщ горэм. Ахэм ялэу зыфэгъэхъыгъэр япсэупIэ чIыпIэ уилэу Константин Петр ыкIоу Юф зэрэщишIагъэм ыкIи Сталиным писъмэу фатхыгъэм яхъылIэгъэ къэбар. Уителефон номер ахэм ясты хъушъа? — кысэупчIыгъ ар.

— Дэгъу дэд, ят, — сIуагъэ. — Сенэгъе ахэр зыфаехэр кызыгурыуагъэкIэ.

КыкIэлъыкIогъэ мафэм гъэзетэу «Деловые ведомости» зыфилоуэм иредакторэу НатIэкъо Мурат сидэгъушIагъ. Ащ кысфилоутагъ илээс залэкIэ узэкIэлэбжымэ журналистэу Христофор Баладжиян итхылыгъэу «Судьба человека — сам человек» зыфилоуэр Мыекыуапэ кызырэрэщыдэкIыгъэр, адыгэ чIыгум хэмыкIокIэшт лъэуж кытезынэгъэ цыфхэм афэгъэхъыгъэ очеркхэр ащ зэрэдэгъэр, ахэм ащыщ колхоз тхаматэу Беданэкъо Аскэрбий зэрехъылIагъэр. Очеркыр кызырэрэуагъ ащ кысфилоутагъэр Узбекистан щыщ журналистэу Константин Волковым 1992-рэ илээсым партием и Адыгэ хэку комитет кыфитхыгъэгъэ писъмэм А. Беданэкъом ищы. Лэныгъэ щыщ хъугъэ-шIэгъэ гъэшIэгъоу кызырэрэагъэ-шIагъэр ары. «ЛIэшIэгъум осэшхо зилэ идокументэу» а писъмэр Мурат зэрилыгъэрэр, «ащ кыхъэкIэу гуфэбжыгъэ ин хэлъэу лIыгъэ кызырэрэагъэ урыс журналистым ылапэ зэриуыты шIоигъор» кысфилоутагъ. Адыгейм ижурналистхэм писъмэр кызырэрэагъэ зэпхыныгъэ горэ дашIы ашIоигъуагъэу, ау къаралогъэ адресым зэтхэхэм джэуап къафэмыкIожыгъэу кызыгурыуагъэу.

Гукъэошху нахъ мышIэми, силIэу Волков Константин Петр ыкIоу ащ фэдэ къэбар ныбжьи лъыIэсыжышътIэп, илээс 30-м кхэхъужыгъ ащ идунай зихъожыгъэр. Ау Адыгейм ижурналистхэр кызырэрэагъэ кызырэрэагъэу илээс 65-м ехъуыкIэ узэкIэлэбжымэ щыIэныгъэм кыхэхъухъэгъагъэхэм афэгъэхъыгъэхэр тиунагъо щашIэщыгъэх. Сишъхъэгъусэ ищыIэныгъэ иаужырэ илээсхэм ижурналист ЮфшIэн щымыгъупшъжыныгъэу кыхэхъухъэгъэ хъугъэ-шIагъэхэм ягугъу тиунагъо зэрэщытIышъыгъэр макIэп. 1944-рэ илээс

сым силI зыдагъэкIогъэгъэ хэку гъэзетэу «Адыгейская правда» зыфилошъыгъэм зыщылэжъэгъэ уахътэм щыIэгъэ хъугъэ-шIагъэхэу джы зигугъу кысшIышътхэм яхъылIагъэ статья.

1
ШЫШЪХЪЭУ мазэм имэфэ ошIу рэхъатхэм ащыщ партием и Адыгэ хэку комитет иапэрэ секретарэу Л. М. Кривенкэм пшъэрылъ шъэфэу кыфитхыгъэр ыгъэцIэпIэнэу журналистэу К. П. Волковыр къуаджэу Фэдз кIуагъэ. Сыд фэдэ пшъэрылъа цыф ышIэ мыхъунэу ащ кыфитхыгъэгъэр?

... 1944-рэ илээс. Дзэ Плъыжым Хэгъэгу зэошхом щидзыр лъэбэкъу инхэр КъохъэпIэ лъэныкIоу ыгъэзагъэх. Хэти кыгурылошъыгъэ зэо мэхъаджэм кIэухэу фэхъушъыри. Темыр Кавказым, Къырым «зэкIэ лэжъакохэм япэцIэшхо» ишIоигъоуныгъэкIэ цыф лъэпкъ

Беданэкъо Аскэрбий.

джэм дэсыр ыгъэдэлIон ылъэкIышъыгъ. Джащ рихъухъагъ илэпкъ кыухъумэным зыщыпылъ писъмэ И. В. Сталиным фитхынуэ. Ащ ритхэгъагъ теIкIоныгъэм фэшI адыгэхэм зэмылбэжхэу Юф зэрэшIэрэр, Родинэм гъунэнчъэу зэрэфэ-шъыпкъэхэр. ПэцIэшхом фигъэзэрэ илэу зыфэгъэхъыгъагъэр ичIыгу гупсэ илэпкъ ра-рымгъэщыныр арыгъэ. Офицер лIыхъужъэу, ныбжыкIэхэр

Беданэкъо Аскэрбий икъоджэгъухэм ахэс (апэрэ сатырэм агузэгъу ис).

псаухэр «оккупантхэм адырагъэштагъэу», «я Родинэ ахъожыгъэу» алошъ, суд Юфи хэмылэу, следствие гори зэхамышъэу ячIыгу гупсэхэм ащаращы. «Депортация» гушIэ щынагъом лажы, хъакы зымылэ нэбгырэ мини 100 пчагъэхэр лэныгъэ чIыпIэ редзэх. Лэныгъэр кызырэрэагъэуагъэхэр, зэкI пIоми хъунэу, бзылфыгъэх, кIэлэцIыкIух, нэжъ-лужыгъ. Мары джы чэзыр анэсыгъ адыгэхэми.

ТхамыкIагъоу лъэпкыым кышъхъащыуагъэр кызыгурыуагъэхэу илэпкI кышъхъащыуагъэр ащ пэуцужыкIэрэм япчъагъэ макIэп. Ахэм ащыщ Кошхъэблэ районымкIэ къуаджэу Фэдз икIэлээгъэджэ ныбжыкIэу Беданэкъо Аскэрбий. Ар Адыгейм мыдзэу щашIэщыгъэ, лъытэныгы щыфашIышъыгъ. Хэкум икIэлээгъэджэ анахъышIухэм ащыщыгъ, коммунистыгъ, фронтым кыкIыжыгъагъ орденхэр къыфагъэшIошагъэхэу, жьы, кIи къуа-

рэм дэххэр зэрэпсэухэрэм, къэралыгъом ыпашъхъэ щырялэ пшъэрылъыгъэр зэрагъэцIагъэрэм, хэкум игупчэ пэчыжъэ чылэм дэлъ гугъэ-гупшысэхэм яхъылIэгъэ тхыгъэ мын гъэзетым кыыригъэхъан зэрэфаер. ЗэрэхъурэмкIэ, партийнэ секретарыр цыф зэфэ Iушыгъэн фае ыкIи алыхъушъыгъэщытIэн лажы, хъакы зимылэ лъэпкыыр къэбгъэнэжыным фэшI шIэгъэн фаехэм. Ащ дакIоу а лъэпкыым илэпкIэ кIэлээгъэджэу Беданэкъом лыагъэ кыфы-хэмыкIыным фэагъэщытIэн. Арын фае писъмэм пылъ къэбарыри къуаджэм кыкIоуныр кызырэрэагъэри ащ рилохэмэ хъунэу журналистым фитыныгъэ кызырэрэагъэри.

Сишъхъэгъусэ зэп кызыр-рилотэжышъыгъэр Фэдз зэрэ-кIогъагъэр. Ау джы сэри сеуцолэжы а хъугъэ-шIагъэхэр уахътэм икыат чыжъэхэм зэрэхъажышъыгъэхэм. Джы мары зэкIэ зэхэсхыгъэхэр сигукъэкIыжхэм къахэсшыпы-кIыжыныхэм зесэты. КысшIо-шIышъыгъэ сэщ фэшъхъаф ахэр ымышIэхэу. Ау сыхэхуо-шъыгъэ. НатIэкъо Мурат кыс-

фигъэхъыгъагъэх К.П. Волковым Беданэкъо Аскэрбий ыпхъу Светланэ фитхыгъэ писъмэхэм яко-ниехэр.

Мары а писъмэхэм яз щыщ пычыгъо: «Кривенкэм икабинет сисэу пшъэрылэу кысфишIыгъэр згъэцIэпIэнэу сеуцолэжыгъагъ. Шыпкыгъэ, дэгъоу кызыгурылошъыгъэуагъэр Фэдз сынэсыфэ щы-нэгъо Iэджи си-щыIэныгъэ кы-хэхъан зэриллэ-кIышъыгъ. СшIэ-шъыгъ хъаджэрэтхэу псаоу къэнагъэхэм япашъэу Пшызэ-пекъо Наилэ къуаджэм зэрэпэ-мычжыгъэр, чылэм ихъэнэ-гъунэ зэрэщышIэрэр. Наилэ Iу-кIэным зэрэтещынышъыгъэм кыхэхъэу Натырбые сыришъы-нышъ, Фэдз сишъыным фэагъэп а чылэм щыщ тракторист ныб-жыкIэр. «Наилэ о узакъоп, сэри сукIышът къуаджэм узыс-цIэкIэ», — ылошъыгъ ащ. Ау сыхэхуоу сфигъэцIэпIэнэу кы-зэгъыгъ Беданэкъо Аскэрбий сыхэхуоу зэрэщышIоигъор зесэIом. Сишагъ ыкIи пчыхъэ Iахэ хъуи дунай кызырэрэагъэхэм».

Константин Волковыр къуаджэу Фэдз чэщ-мэфитIо кы-тыгъ. Быслымэн мэфэIкI иным илэхъан тефэгъагъэми, брига-дэхэм, фермэхэм, мастерской-хэм ащагъ, цыфхэм ящыIэкIэ-псэукIэ фагъэнэIосагъ, доку-мент зэфэшъхъафхэри кыра-гъэлъэгъуыгъэх. ЕтIанэ пчыхъэ Iахэ нэс Беданэкъо Аскэрбий-рэ ежыррэ щысыгъэх, гушъы-лагъэх, бэ алуагъэр. Константин

рилуагъ иписъмэ зэреджагъэр, кIэлээгъэджэм кыхэхфэгъэ-лыгъэм осэ ин зэрэритыгъэр, ащ ыпкы кыкIэу агъэтисын, ла-герым дэдзэн зэралэжыгъэ-щыти, ищыIэныгъэкIэ ар щы-нэгъо инэу зэрэщыти. «Сыд ыуас сишъыIэныгъэ зэкIэ ти-лэпкы Юфыр фэгъэхъыгъэмэ. ПшIэуцогъуи ар стхыныгъи зыкIи семыгупшысэжъэу...» — рэхъатэу ыкIи ишъыпкыгъэу Ас-кэрбий джэуап кытыжыгъэ. А зы ныбжым ащыгъум иты-гъэх нэбгыритIури: журналис-тым илээс 26-рэ, кIэлээгъа-джэм илээс 27-рэ аныбжыгъэ, ау енэгъуагъо а лэхъаным кIалэхэр шIэхэу лыпкыым иуцощыгъэхэкIэ. Нэбгыри-тIуи кыагурылошъыгъэ щыIэ-ныгъэми лэныгъэми зыгу-шъыIэхэрэ Юфыр зэрафэгъэхъы-гъэр, арышъ, «тыпсэушъа, хъа-уми тымыпсэушъа?» зыфилоуэр упчIэр кызырэрэуцурэр. А уп-чIэр зэкIэ адыгэ лъэпкыми, писъмэр зытхыгъэми афэгъэ-хъыгъагъ. Журналистими ехы-лэгъагъ: ащ ытхышъыгъ «ып-шъэкIэ щыIэхэм» кыагуры-лонкIи мэхъуа «народхэм ятэ» кыIорэр шIомытэрэз фэдэу, арышъ, пшъэдэкIыжъ пхъашэ рагъэхъыны алыгъышъыгъ.

Чэщ Iахэ охъуфэ ахэр щыздэгъушъылагъэх Аскэрбий иунэ. ЕтIанэ зыгорэ кыаIуи кыарилуагъ нахъ щыныгъончъэу щыт фэшъхъаф унэ журналис-тыр зэришъэщытIэр. Константин Волковыр игъусэгъэ милици-онерымрэ ащагъэх шъхъаны-гъупчъэхэр зыхэмылIыгъэ унэм. Гъолыжыныхэм зы-фагъэхъазыгъэр, лъэмакъэхэри гушъыIэ макъэхэри кыIуыгъэх. КIыфы хъугъэу милиционерыр кIэрэхъуалэу етхъуагъ. Ау кыхъагъэр кызырэрэагъэхэрэ лIыр арэу кычIэкIыгъ. Ащ кыарилуагъ: «Сигъусэхэр ежъ-хэм ашIоигъоу шъукъаухъумэ-нэу кыкIуагъэх, рэхъатэу зыжыгъэпсэф». Константин пчъэр зылуешъым, жэкIэ-пэкIэ зэхэкIыхъэгъэ хъулыфыгъэ ныбжыкIэ нэбгыришIэ фэдиз джэхашъом теIгольхъанхэу зы-зэрагъэхъазыгъэр ылэгъугъ. НэфиIэ кышъэгъэу унэм лъэмэкъэ макIэ кышъагъэлуэ нэфиIэ джыри кызытэмыкIогъэ шIункIым ахэр хэкIодэжы-гъэх. Пчэдыжым Константин кыарилуагъ ежъ Пшызэпекъо Наилэ иунэ дэдэ чэщыр зэрэ-щырахыгъэр. Кыгурылуагъ къоджэ лыжыгъэм быслымэн шыпкыгъэу Наилэ иунэ хъакIэм ылъ ныбжьи зэрэщымыгъэ-чъэщытIэр. Журналистыр Фэдз чэщыныкIоу пшъэфэу кыдащы-жыгъэ. Станицэ ин горэ кы-зэпачи, ащ охътэ кIэкIым кы-щыуцугъагъэх, шызэкъокоу БэчкIэ заджэщыгъэхэ шъы-фэшIыгъэр зыкIэшIагъэмкIэ Мыекыуапэ иурамэу Курган-нэм тет унэу N 182-у Волко-выр зышыпсэушъыгъэм кы-рашIэлэжыгъэ.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэрэтбий.

(Джыри кыкIэлъыкIошъыгъ).

ФЕСТИВАЛЭУ «АДЫГЕИМ ИБЗЭПС ЖЬЫНЧХЭР»

Пщынэр Мыхьямэт «къегъэгущыIэ»

Тиреспубликэ илээс 20 зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэ фести-
валь-зэнэкъокъоу «Адыгеим ибзэпс жьынчхэр» ятIонэ-
рзу Мыекъуапэ щыкIуагъ. Пщынаохэм, лъэпкъ музыкаль-
нэ Iэмэ-псымэхэм апысгъэхэм ялэпэлэсэныгъэ зэхэхэм
къысгъэлъэгъуагъ. Фестивалым ишлухафтын шъхьалэу
«Гран-при» зыфилорэр Дзыбэ Мыхьямэт фагъэшъошагъ.

Фестивалыр къэлэ паркым зы-
щырагъэжъэным АР-м культурэм-
кIэ иминистрэ игуадзэу, Урысы-
ем, Адыгеим, Ингушетием куль-
турэмкIэ язаслуженнэ IофышIэу
ШъэуапIэкъо Аминэт зэхэхэм
хэлэжъэрэмэ къафэгущылауагъ. Я
ХIП-рэ фестивалэу «Къэгъэгъэ-
штахэмрэ» «Адыгеим ибзэпс
жьынчхэмрэ» зы мафэм зэрэз-
хачэрэм шIуагъэ къытэу ылъы-
тагъ.

Адыгеим лъэпкъыбэ щэпсэу.
Лъэпкъ пэпчъ музыкальнэ Iэмэ-
псымэ гъэшIэгъонхэр иIэх. Тыкъэ-
зыуцухьэрэ дунаим идэхэгъэ къэ-

гъагъэхэмкIэ къэпIогъэн плъэкIышт.
Ащ даклоу, пкъыгъохэм Iэмэ-псы-
мэхэр ахэзышIыкIыхэрэм ялэпэлэ-
сэныгъи зэнэкъокъум къысгъэгъэ-
лъэгъуагъ.

ПщынэмкIэ, шыкIэпщынэмкIэ,
къамылымкIэ, IупэпщынэмкIэ, нэ-
мыкI музыкальнэ Iэмэ-псымэ
лъэпкъэхэмкIэ оредышъор шэпхэ
лъагэм диштэу къегъэлэгъэныр зэ-
кIэми къадэхьурэп. Джары фести-
валым хэлэжъэ зышIоигъо пстэ-
уми яухъазырыныгъэ ауплъэкIун
зыкIамылэкIыгъэр.

Дзыбэ Мыхьямэт пщынэр «къы-
гъэгущылауагъ», ыгъэчэрэгъугъ, зы

IапшэкIэ ыгъэлорышIэзэ ыгъэ-
жъынчыгъ. Мэшэлахь!

Тэхьутэмькое районым иан-
самблэу «Уджым», художествен-
нэ пашэр КIыргъ Юр, апэрэ чIы-
пIэр къыдыхыгъ. ОсэшI купым
ипашэу, АР-м искусствэхэмкIэ
изаслуженнэ IофышIэшхоу, про-
фессорэу, Адыгеим икомпозитор-

мэ я Союз итхьаматэу Къэгъэгъэжъ
Байзэт кIэух зэфэхьысыжымэ къа-
щыхыгъэщыгъ фестиваль-зэнэкъо-
къур музыкантхэм еджапIэм фэ-
дэу зэралытагъэр.

Фестивалыр зэрэкIуагъэм, ащ
хэлэжъагъэмэ яеплъыкIэхэм афэ-
гъэхьыгъэ тхыгъэхэр тигъэзет къы-
хиутыштых.

ДЗЮДО. АР-м ия 20-рэ илээс фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэр илээс 20
зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэу
дзюдомкIэ зэнэкъокъоу
Мыекъуапэ щыкIуагъэм ти-
бэнэкIо анахь лъэшхэм ялэ-
пэлэсэныгъэ къысгъэлъэгъуагъ. Яонтэгъугъэхэм ялъы-
тыгъэу спортсменхэр купи 8-мэ ащызэлуиIагъэх.

Щытхъум хагъэхъон альэкIышт

Адыгэ Республикэм дзюдомкIэ
ифедерацие ипашэу Нэтхъо Инвер,
СССР-м изаслуженнэ тренерэу,
профессорэу Кобл Якъубэ, АР-м
физкультурэмкIэ ыкIи спортымкIэ
и Комитет итхьаматэ игуадзэу
Джармэкъо Юсыф, нэмыкIхэри
республикэм юбилей кызыр-
благъэрэм, спортым лъэпкъхэр зэ-
рэффицэхэрэм къагъушылэагъ.

Кобл Якъубэ къэбар гушIуагъоу
къыIопшыгъэм тигъэгущылауагъ.
Спорт Унэшхом ишIын мыгъэ ти-
республикэ шаублэшт. Ар шIукIэ
афэтэлъэгъу Адыгеим и ЛIы-
шъхьэу ТхьакIушынэ Аслъан, Iо-
фым ыгъэгумэкIыхэу пылхэм.

Джырэ уахъгэ дзюдомкIэ тибэ-
нэкIо анахь лъэшхэр алырэгъум
къызыгъэхэм, Урысымерэ Адыге-

имрэ ягимнхэр физкультурэмрэ
дзюдомрэкIэ институтым испорт-
зал щыIугъэх. УФ-м ыкIи АР-м
ябыракъхэр Ордэн Андауррэ
ШъэоцIыкIу Рустамрэ алэтыгъэх.
Адыгеим физкультурэмкIэ ыкIи
спортымкIэ и Комитет зехищэгъэ
зэнэкъокъур гъэшIэгъонэу кIуагъэ.
Дунаим, Европэм ядышъэ медаль-
хэр зэнэкъокъухэм къащыдзэы-
хыгъэхэу Лъэцэр Хьазрэт, Арсен
Галстян, нэмыкIхэри тибэнакIохэм
гушыIэгъу афэхьугъэх.

Купхэм апэрэ чIыпIэхэр къащы-
дзэыхыгъэхэр: Дьяченко Руслан,
кг 60, Ордэн Андаур, кг 66-рэ,
ШъэоцIыкIу Рустам, кг 73-рэ,
ШъэоцIыкIу Айдэмыр, кг 81-рэ,
Галстян Арман, кг 90-рэ, Еуазэ
Асхьад, кг 100, Бучукури Тимур,
кг 100-м къехъу, онтэгъугъэ зэфэ-
шъхьаф зигэмэ якупи Т. Бучуку-
ри апэрэ чIыпIэр къысхыдыхыгъ.

ЯтIонэрэ чIыпIэхэр зыхыгъгъэ-
хэр: Мерэм Андаур, Нащ Шыхьам,
Хъушт Ахьмэдхьан, Къудайнэт
Азэмат, Къэлэшъэо Андаур, Хьа-
курынэ Хьазрэт, Мэлышэ Ахьмэд.
Онтэгъугъэ зэфэшъхьаф зигэмэ
якупи Хь. Хьакурынэм ятIонэрэ
чIыпIэр къысхыдыхыгъ.

Ящэнэрэ чIыпIэхэр зыфагъэ-
шъошагъэхэр: Нажъэ Заур, Джымэ
Рэмэзан, Мырзэ Казбек, ФыIапшэ
Астемыр, Бат Аскэр, НэджыкIо
Бислъан, ЛIыхэсэ Мурат, Тулпэрэ
Айдэмыр, Дацирхаев Хьаджмурат,
Куценко Руслъан, Нэгъуцу Азэмат,
МэрэтыкIо Байзэт, Мэлышэ Ахь-
мэд. Онтэгъугъэ зэфэшъхьаф зигэмэ
якупи Нэгъуцу Азэмат ящэнэрэ
щыхьугъ.

Пшъашъэхэм язэнэкъокъу хэлэ-
жъагъэр бэп. Ткаченко Еленэ апэрэ
чIыпIэр къыдыхыгъ. Чебаненко
Анастасие ятIонэрэ хъугъэ, Шимон
Аннэрэ Салмина Иринэрэ ящэнэ-
рэх.

ХагъэунэфыкIырэ чIыпIэхэр
къыдзэмыхыгъэ бэнакIомэ ташы-
мыгъугъэу тIорэп. Спортыр зикIа-
сэмэ аналэ зытырадзэмэ тшIоигъор
сэнаушгъэ зыхэлъ бэнакIохэр зэ-
рэтиIэхэр ары. Тренерхэу Акъушэ
Махьмудэ, Нэпсэу Байзэт, Нэ-
джыкIо Руслъан, Хьабый Байзэт,
БиданэкIо Рэмэзан, Бэстэ Сэлым,
Нэпсэу Бислъан, Адзынэ Алий,
ХьашхъуанэкIо Айвар, нэмыкI-
хэм агъэсэрэ бэнакIомэ Адыгеим
испорт Урысыем ыкIи дунаим нахь
лъагъэу щалэтынэу афэтэлэ.

ФУТБОЛ. КРАСНОДАР КРАИМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Зэгъунэгъумэ зызыщауплъэкIун яI

Краснодар краим футболимкIэ изэ-
лухыгъэ зэнэкъокъоу апшъэрэ купым
щыкIорэм Адыгэ Республикэм
икомандитIу хэлэжъэ. Зичэзыу ешIэ-
гъур тикъалэ истадионэу «Юностым»
мэкьюогум и 18-м щыкIуагъ.

«Зэкъошныгъ-Д» Мыекъуапэ — «Тулъ-
скэр» Мыекъопэ район — 1:2.

«Зэкъошныгъ-Д»-м итренер шъхьалэр спор-
тымкIэ мастерэу Шыумэфэ Рэмэзан. Ащ игуа-
дзэр спортымкIэ мастерэу Куних Руслъан.
НэбгыритIури илээсыбэрэ мыекъопэ «Зэкъош-
ныгъэм» шешIагъэх, джы ныбжьыкIэхэр агъа-
сэх. «Тулъскэм» итренер шъхьалэу Юрий Фо-
мичевыр тиреспубликэ щызэлъашIэ, опыт хэ-
хыгъэ иI. «Тулъскэм» шешIэрэмэ ашышхэр «Зэ-
къошныгъэм», тирайон командэхэм ахэтышты-
гъэх. С. Мальцевыр, Р. Батырбыыр, К. Тхьар-
къуахьор, нэмыкIхэри яухъазырыныгъэкIэ

«Тулъскэм» къыхэщых. «Зэкъошныгъ-Д»-м
икапитанэу Р. Щыкор ныбжьыкIэхэм щысэ
афэхъу.

«Тулъскэмрэ» «Зэкъошныгъ-Д»-мрэ зызэлэ-
кIэхэм, хьакIэхэр пенальтикIэ тIогъогогъо
къэлапчъэм дэуагъэх, зыр хьагъэм радзагъ, къэ-
лэпчъэIутым Iэгуаор зэ къызэкIидзэжыгъ,
2:1-у текIоныгъэр «Тулъскэм» ыхыгъ.

— Апшъэрэ купым командэ 14 хэтыр, —
еIо АР-м футболимкIэ и СДЮСШОР идирек-
тор игуадзэу Пэнэшъу Мыхьямодэ. — Адыге-
им икомандэхэр апэ итхэм ащымышхэми, ауж
къынэхэрэп. Тифутболист ныбжьыкIэмэ Iоф зы-
дашIэжыным, республикэм икомандэ шъхьалэ
аштэгъхэр титренерхэм янэплъэгъу итынхэм
афэшI Краснодар краим изэнэкъокъу зэрэхэ-
лажэхэрэм шIуагъэ къафехьы.

Сурэтым итыр: «Зэкъошныгъ-Д»-р «Тулъ-
скэм» дешIэ. Р. Щыкомрэ К. Тхьаркъуа-
хьомрэ Iэгуаом лъэчъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхэзысгъагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ IофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен

ПшъэдэкIыжъ
зыхьырэ
секретарыр
НЭПШЭКЪУЙ
Заур

Редакциер
зыхьыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зысшаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Зысшауштырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4285
Индексхэр
52161
52162
Зак. 1610

Хэутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00